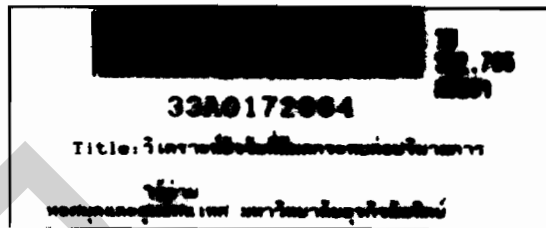

วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่าย
ผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์

สุพรรณ วิไลประภากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ.2547

ISBN : 974-281-923-8

**An Analysis of Factors Affecting Consumer 's Spending
Through Commercial Banks ' Credit Cards**

Suphan Wilaiprapakorn

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics
Department of Economics
Graduate School, Dhurakijpundit University
2004**

ISBN : 974-281-923-8

เลขหนังสือพิมพ์.....	0172664.....
วิชา.....	2.1 S.A. 2547.....
เลขหนังสือ.....	392.765.....
	ร8287.....
	[2547]

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ชื่อวิทยานิพนธ์ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์

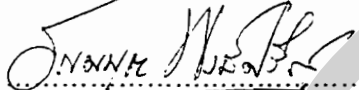
เสนอโดย นายสุพรรณ วิไลประภากร

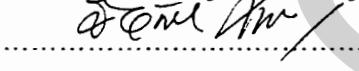
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ (ธุรกิจ)

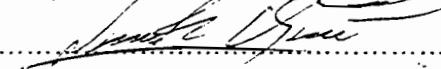
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.ชัยวัฒน์ คนจริง

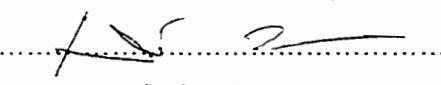
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

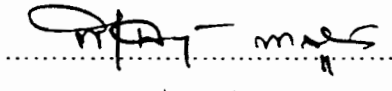
.....ประธานกรรมการ
(ผศ.ดร.ธรรมชญ์ พงษ์ศรีกูร)

.....กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ดร.ชัยวัฒน์ คนจริง)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.สมพงษ์ อรพันธ์)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.เรืองไร ไตกฤษณะ)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.พีรพันธุ์ พาลุสุข)

วันที่ ๒๔ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้บังเกิดขึ้นได้ก็เพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.ชัยวัฒน์ คนจริง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาให้คำแนะนำทางวิชาการตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อผิดพลาดและผศ.ดร.ธรรมบุญ พงษ์ศรีกูร ประธานกรรมการรวมถึงคณาจารย์คณะกรรมการวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นของวิทยานิพนธ์ซึ่งผู้เขียนซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณนางประไพ วิไลประภากร มารดาที่ให้ความรักและความเอาใจใส่ตลอดจนการสนับสนุนด้านการเงินเป็นอย่างดี และพี่ ๆ ทุกคน ขอขอบคุณ อ.เชียง เกาชิต สำหรับคำแนะนำทางสถิติ ขอขอบคุณ คุณบรรลु ครองผล สำหรับความเอื้อเฟื้อในอุปกรณ์สำนักงานและเพื่อน ๆ ที่ให้กำลังใจ

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้พอจะมีประโยชน์บ้าง ผู้เขียนใคร่ขอยกความดีทั้งหมดเป็นของผู้มีพระคุณข้างต้น แต่หากมีสิ่งขาดตกบกพร่องประการใดผู้เขียนใคร่ขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สุพรรณ วิไลประภากร

เมษายน 2547

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญตาราง.....	๑๑
สารบัญภาพ.....	๑๒
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตการศึกษา.....	6
วิธีการศึกษา.....	6
นิยามศัพท์.....	6
2 แนวคิดและรูปแบบของทฤษฎี.....	9
กรอบแนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	9
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
แบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	21
สมมติฐานที่ใช้ในการศึกษา.....	25
3 สถานการณ์บัตรเครดิต.....	27
ความเป็นมาของธุรกิจบัตรเครดิต.....	27
ประเภทของบัตรเครดิต.....	29
ภาพรวมการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต.....	30
ประโยชน์ของบัตรเครดิต.....	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผู้ที่เกี่ยวข้องในธุรกิจบัตรเครดิต.....	34
ลักษณะการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการบัตรเครดิต.....	35
4 ผลการวิเคราะห์.....	49
ผลการวิเคราะห์กรณีของธนาคารพาณิชย์ไทย.....	49
ผลการวิเคราะห์กรณีของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ.....	51
ผลการวิเคราะห์ความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต.....	52
5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	58
สรุป.....	58
ข้อเสนอแนะ.....	61
ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อไป.....	63
บรรณานุกรม.....	64
ภาคผนวก.....	69

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทย.....	2
2	แสดงจำนวนบัตรเครดิตในประเทศไทยรายไตรมาส.....	3
3	แสดงปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตรายไตรมาส.....	4
4	แสดงปริมาณบัตรเครดิตในระบบธนาคารพาณิชย์.....	39
5	แสดงปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตธนาคาร พาณิชย์ไทย.....	41
6	แสดงปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตสาขาธนาคาร พาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย.....	43
7	แสดงยอดหนี้คงค้างบัตรเครดิตของธนาคาร พาณิชย์ไทย.....	45
8	แสดงยอดหนี้คงค้างบัตรเครดิตสาขาธนาคารพาณิชย์ ต่างประเทศในประเทศไทย.....	47
9	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่าย ผ่านบัตรเครดิต.....	53
10	แสดงข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณ การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์.....	70
11	แสดงข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณ การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์.....	71
12	แสดงผล Run Regression : Thai Commercial Bank.....	72
13	แสดงผล Run Regression : Foreign Commercial Bank.....	73

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	เส้น Indifference Curve ของการบริโภคข้ามเวลา.....	10
2	เส้น Budget constraint ระหว่างสองช่วงเวลา.....	11
3	ความพอใจสูงสุดและการบริโภคข้ามเวลา.....	12
4	รูปการกระจายการบริโภคตลอดช่วงอายุ.....	14
5	รูปแสดงความสัมพันธ์ฟังก์ชันการบริโภคระยะสั้นและระยะยาว.....	17

หัวข้อวิทยานิพนธ์	วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์
ชื่อนักศึกษา	สุพรรณ วิไลประภากร
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ชัยวัฒน์ คนจริง
สาขาวิชา	เศรษฐศาสตร์ (ธุรกิจ)
ปีการศึกษา	2546

บทคัดย่อ

ธุรกิจบัตรเครดิตมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไปของผู้บริโภคในปัจจุบัน ซึ่งในปัจจุบันการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในทศวรรษที่ผ่านมาและกำลังจะกลายเป็นเครื่องมือทางการเงินที่สำคัญทางระบบเศรษฐกิจในอนาคตดังนั้นจึงน่าสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้จ่ายของระบบเศรษฐกิจผ่านการใช้บัตรเครดิต

วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ตลอดจนศึกษาถึงสถานการณ์บัตรเครดิต

การศึกษานี้ได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายไตรมาสตั้งแต่เดือนมกราคม 2542 ถึง เดือนธันวาคม 2545 เพื่อหาความสัมพันธ์ของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์กับตัวแปรต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์โดยอาศัยแบบจำลองถดถอยเชิงซ้อน

ผลจากการศึกษาแบบจำลองปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยและธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศซึ่งตั้งในประเทศไทยพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ทั้งธนาคารพาณิชย์ไทยและธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ได้แก่ การออมภาคครัวเรือน รายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตและยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตร โดยปัจจัยดังกล่าวต่างก็มีความสัมพันธ์กับปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในทิศทางเดียวกัน แต่กรณีของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศนั้นยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตรกลับมีความสัมพันธ์กับปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในทิศทางตรงกันข้าม โดยสรุปแล้วการออมภาคครัวเรือนเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของ

ธนาคารพาณิชย์ไทยมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นเท่ากับ 5.50 ปัจจัยที่มีผลกระทบรองลงไปก็คือ รายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต ยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตร ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นเท่ากับ 2.42 และ 0.98 ตามลำดับ ส่วนของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศนั้นค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อรายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตคำนวณได้เท่ากับ 0.88 ต่อการออมภาคครัวเรือนเท่ากับ 2.10 และ ต่อยอดหนี้คงค้างชำระเท่ากับ -0.33 โดยที่การออมของครัวเรือนเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตมากที่สุดเช่นเดียวกัน

DPU

Thesis Title An Analysis Of Factors Affecting Consumer's Spending Through Commercial Banks' Credit Cards
Name Suphan Wilaiprapakorn
Thesis Advisor Dr.Chaiwat Konjing
Department Economics
Academic Year 2003

ABSTRACT

Credit card business has now played an important role in consumer's spending in the Thai economy and could serve people's daily life better than ever. Spending of people through credit cards has shown a sharp and continuing increase during the past decade. From economic point of views, credit card is now a major monetary tool in the economy and gaining more importance in everyday's life. Thus, the factors determining private's spending via credit cards, is worth receiving public attention.

The purpose of this study is to analyze factors affecting consumer's spending through commercial banks' credit cards. The study employs secondary quartering data during January in 1999 - December 2002. The multiple regression equations are used as a tool of analysis with emphasis on identifying factors affecting the consumer's spending through commercial banks' credit cards.

The results of the study reveal that important factors affecting consumers' spending through credit cards issued by Thai commercial banks and foreign commercial banks in Thailand include households' saving mobilized by financial institutions, expected future income, and loan outstanding. The calculated spending elasticity coefficient with respect to expected future income is 2.42 and that with households' saving is 5.50, for Thai commercial banks, indicating a very high consumers' spending response to expected income.

For foreign commercial banks operated in Thailand, the influential factors are identified as households' saving, expected future income, and the loan outstanding. The calculated elasticity coefficients of consumers' spending with respect to changing future income and households' saving are 2.10 and 0.88 respectively, being lower responses to expected income than the case of Thai commercial banks.

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการพัฒนาทางการเงินในประเทศไทยมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาที่น่าสนใจก็คือบัตรเครดิต ในปัจจุบันบัตรเครดิตได้เข้ามามีบทบาทและเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการใช้จ่ายซื้อสินค้า จากเดิมที่เคยใช้แต่เงินสดก็เริ่มมีการซื้อโดยไม่ต้องจ่ายเงินสดแก่ผู้ขายโดยผู้ออกบัตรเครดิตจะเป็นผู้ชำระหนี้แก่ผู้ขายแทนผู้ถือบัตรเครดิตแล้วเรียกเก็บเงินจากผู้ถือบัตรเครดิตภายหลังภายในระยะเวลาที่ให้เครดิตซึ่งจะเห็นได้ว่าคุณลักษณะของบัตรเครดิตมีสภาพคล่องใกล้เคียงเงินสดและใช้สะดวกไม่ต้องพกเงินสด

นอกจากนี้ในปัจจุบันธนาคารจะกระตุ้นยอดการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตด้วยการสะสมแต้มการใช้จ่ายเพื่อแลกของรางวัล ในขณะที่รูปแบบการซื้อสินค้าและบริการในปัจจุบันได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต นับตั้งแต่การซื้อสินค้าด้วยระบบผ่อนส่งผ่านบัตรเครดิต เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ตู้เย็น โทรทัศน์ เครื่องซักผ้า เครื่องดูดฝุ่น อีกทั้งบริษัทห้างร้านต่าง ๆ ก็ได้พยายามอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าโดยสามารถชำระค่าสินค้าผ่านทางโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต โดยเพียงแต่ลูกค้าบอกเลขที่บัตรเครดิตและชื่อเท่านั้นก็สามารถได้รับสินค้าและบริการถึงบ้าน ซึ่งจะเห็นได้ว่าในภาคธุรกิจนั้นผู้ประกอบการได้หันมาให้ความสนใจกับการกระตุ้นยอดขายผ่านบัตรเครดิต เพราะการชำระผ่านบัตรเครดิตนั้นธนาคารผู้ออกบัตรได้รับรองและดำเนินการให้อยู่แล้ว

การซื้อสินค้าผ่านระบบบัตรเครดิตนับวันจะทวีความสำคัญขึ้น จะเห็นได้ว่าทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบันตลาดบัตรเครดิตมีการแข่งขันแย่งส่วนแบ่งตลาดในธุรกิจบัตรเครดิตสูงมาก ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทย

หน่วย : บัตร

ธนาคาร	พ.ศ.2539	พ.ศ.2543	พ.ศ.2544	พ.ศ.2545
ธนาคารกรุงไทย (บริษัทบัตรเครดิตกรุงไทย)	-	140,000	250,000	550,000
ธนาคารซีทีบีแบงก์	400,000	500,000	500,000	500,000
ธนาคารกรุงเทพ	420,000	200,000	350,000	400,000
ธนาคารกสิกรไทย	450,000	200,000	350,000	350,000
ธนาคารไทยพาณิชย์(บริษัทไทยพาณิชย์ธนพัทธ์)	350,000	200,000	300,000	320,000
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	100,000	-	-	-
ธนาคารอื่น ๆ	146,000	525,640	817,961	1,148,137
รวม	1,866,000	1,765,640	2,567,961	3,268,137

ที่มา : รวบรวมจากหนังสือการเงินธนาคาร (2539-2545)

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า ธนาคารกสิกรไทยมีสัดส่วนตลาดบัตรเครดิตสูงสุด ณ สิ้น มิถุนายน 2539 หลังจากนั้นไม่นาน ปี 2543 - 2544 ธนาคารซีทีบีแบงก์สามารถครองส่วนแบ่งตลาดมากที่สุด ต่อมาข้อมูลล่าสุดสิ้นปี 2545 ธนาคารกรุงไทยครองสัดส่วนตลาดบัตรเครดิต โดยก่อนหน้านี้นั้นวันที่ 25 เมษายน 2545 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ กำหนดเกณฑ์รายได้สำหรับลูกค้าบัตรเครดิตเอง พร้อมทั้งลดอายุผู้ถือบัตรหลักจาก 22 ปี เป็น ไม่นต่ำกว่า 20 ปี

อนึ่งตัวเลขล่าสุดนับแต่ต้นปีจนถึงสิ้นไตรมาส 4 ของปีพ.ศ.2546 มีจำนวนบัญชีบัตรเครดิตทั้งสิ้น 4,224,362 มูลค่าการใช้จ่ายทั้งสิ้น 338,327 ล้านบาท โดยมียอดสินเชื่อคงค้างทั้งสิ้น 76,193 ล้านบาท ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีเงินจำนวนมหาศาลที่ถูกดึงเข้าสู่ระบบโดยการจับจ่ายใช้สอยผ่านบัตรเครดิตซึ่งมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยตรงอย่างกว้างขวาง

ตารางที่ 2 จำนวนบัตรเครดิตในประเทศไทยรายไตรมาส

ปี พ.ศ.	บัตรเครดิตในประเทศ (พันบัตร)	บัตรเครดิตต่างประเทศ (พันบัตร)	รวมทั้งสิ้น (พันบัตร)
2542-1	1,344	472	1,816
2542-2	1,317	470	1,787
2542-3	1,247	481	1,728
2542-4	1,132	497	1,629
2543-1	1,134	509	1,643
2543-2	1,154	528	1,682
2543-3	1,138	553	1,691
2543-4	1,293	473	1,766
2544-1	1,379	514	1,893
2544-2	1,592	560	2,153
2544-3	1,742	597	2,338
2544-4	1,942	626	2,568
2545-1	2,018	666	2,684
2545-2	2,122	693	2,815
2545-3	2,559	709	3,268
2545-4	2,707	718	3,425
2546-1	2,824	722	3,546
2546-2	3,056	745	3,801
2546-3	3,248	745	3,993

หมายเหตุ :

- 1.บัตรเครดิตต่างประเทศ หมายถึง บัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย
- 2.บัตรเครดิตในประเทศ หมายถึง บัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งนี้หมายรวมถึงบัตรร่วม เช่น VISA MASTER JCB

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3 ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตรายไตรมาส

ปี พ.ศ.	บัตรเครดิตในประเทศ (ล้านบาท)	บัตรเครดิตต่างประเทศ (ล้านบาท)	รวมทั้งสิ้น (ล้านบาท)
2542-1	15,733	5,871	21,604
2542-2	16,457	5,970	22,427
2542-3	16,459	6,461	22,920
2542-4	17,301	7,421	24,722
2543-1	16,247	7,558	23,805
2543-2	17,222	8,112	25,334
2543-3	18,022	9,105	27,127
2543-4	21,748	8,486	30,234
2544-1	21,964	8,752	30,716
2544-2	24,935	10,245	35,180
2544-3	26,662	10,517	37,179
2544-4	30,120	11,222	41,342
2545-1	30,705	11,347	42,052
2545-2	32,580	12,026	44,606
2545-3	35,985	12,209	48,194
2545-4	45,839	12,323	58,162
2546-1	50,406	12,284	62,690
2546-2	52,482	12,832	65,314
2546-3	55,452	13,816	69,268

หมายเหตุ :

- 1.บัตรเครดิตต่างประเทศ หมายถึง บัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย
- 2.บัตรเครดิตในประเทศ หมายถึง บัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งนี้หมายรวมถึงบัตรร่วม เช่น VISA MASTER JCB

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ในปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยได้มีการดำเนินการด้านสินเชื่อบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน ได้แก่ สินเชื่อบัตรเครดิต (Credit card) โดยมุ่งกลุ่มเป้าหมายคือ ลูกค้ารายย่อย (Retail banking) เนื่องจากธนาคารพาณิชย์เคยประสบปัญหาจากการให้สินเชื่อกับกลุ่มลูกค้ารายใหญ่ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจปลายปี พ.ศ.2540 ทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องพิจารณาในทุกรายละเอียดอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจอนุมัติสินเชื่อใด ๆ โดยให้เกิดความเสี่ยงน้อยที่สุดเพื่อไม่ให้สินเชื่อนั้นกลายเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non performing loan : NPL) เหมือนในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งกลุ่มลูกค้ารายย่อยเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่ำกว่ากลุ่มลูกค้าโครงการขนาดใหญ่ที่ใช้วงเงินสินเชื่อมูลค่าสูงและยังเป็นตลาดใหม่จึงยังมีโอกาสที่จะเติบโตและพัฒนาไปได้อีกมาก หากธนาคารพาณิชย์สามารถขยายฐานลูกค้าให้มีขนาดใหญ่เพียงพอก็จะสร้างรายได้ให้ธนาคารฯ อย่างมาก ทำให้ธนาคารพาณิชย์เร่งขยายฐานลูกค้าใหม่

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าแต่ละสถาบันการเงินพยายามแย่งส่วนแบ่งการตลาดบัตรเครดิตอย่างรุนแรงโดยเฉพาะช่วงปี 2539 - 2545 และจากตารางที่ 2 และ ตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าบัตรเครดิตเติบโตทั้งจำนวนบัตรและมูลค่าการใช้จ่ายผ่านบัตร โดยขยายตัวอย่างรวดเร็วในระยะหลัง สืบเนื่องมาจากพฤติกรรมการบริโภคตลอดจนรูปแบบการชำระเงินของคนในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปก่อปรกับการแข่งขันที่รุนแรงระหว่างธนาคารพาณิชย์ในการแย่งลูกค้าบัตรเครดิต ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยและสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย รวมทั้งได้ทราบสถานการณ์บัตรเครดิตในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์บัตรเครดิตและการใช้จ่ายของประชาชนผ่านบัตรเครดิต
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยและสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสถานการณ์ทั่วไปของบัตรเครดิตตลอดจนการปรับตัวของธนาคารพาณิชย์ในธุรกิจบัตรเครดิต
2. ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยและสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย

3.เป็นข้อมูลที่สถาบันการเงินและบริษัทบัตรเครดิต สามารถที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจในการกำหนดกลยุทธ์และการวางแผนการตลาดในธุรกิจบัตรเครดิตในอนาคต

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาเฉพาะบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยและธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทยเท่านั้น ทั้งนี้ไม่รวมถึงบัตรเครดิตที่ออกโดยบริษัทบัตรเครดิต เช่น บัตรออลอน บัตรจีอี แคปิตอล ฯลฯ

วิธีการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) รายไตรมาสแบบอนุกรมเวลา (Time series) โดยทำการศึกษาตั้งแต่ไตรมาส 1 ปี 2542 – ไตรมาส 4 ปี 2545 ทั้งตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์ทำการรวบรวมจากธนาคารแห่งประเทศไทย วารสารธนาคารพาณิชย์ หนังสือพิมพ์ ได้แก่ ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติด้านการผลิต ณ ราคาปัจจุบัน เงินรับฝากจากภาคครัวเรือนของสถาบันการเงิน ยอดสินเชื่อคงค้างเฉลี่ยต่อบัตรโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์

การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1.วิเคราะห์สถานการณ์บัตรเครดิตในปัจจุบันตลอดจนสภาพตลาดโดยทั่วไปของผู้ประกอบการโดยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive method)

2.การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative method) โดยแบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple regression equation) ซึ่งในการประมวลผลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับสังคมศาสตร์คือ โปรแกรม SPSS for windows

นิยามศัพท์

1.มูลค่าการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต หรือ ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตร หมายถึง มูลค่าการชำระเงินด้วยบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ซึ่งออกโดยธนาคารในประเทศไทยทุกแห่ง ทั้งนี้หมายรวมถึงปริมาณการใช้จ่ายทั้งในและนอกประเทศ

2.เงินรับฝากจากภาคครัวเรือนของสถาบันการเงิน (Household Savings Mobilized by Financial Institutions)

หมายถึงเงินรับฝากจากภาคครัวเรือนผ่านสถาบันการเงิน โดยข้อมูลดังกล่าวจัดเก็บโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบไปด้วยสถาบันการเงินดังต่อไปนี้

สถาบันการเงินที่รับฝากจากภาคครัวเรือนได้แก่

- 1.ธนาคารพาณิชย์
- 2.ธนาคารออมสิน
- 3.ธนาคารอาคารสงเคราะห์
- 4.ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- 5.บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์
- 6.บริษัทเครดิตฟองซิเอร์
- 7.บริษัทประกันชีวิต

3.ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติด้านการผลิตรายไตรมาส ณ ราคาประจำปี

(Quarterly Gross National Product by Industry at Current Market Prices)¹

คือ มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายทั้งหมดที่ผลิตขึ้น ในระยะเวลาหนึ่ง โดยใช้ทรัพยากรที่คนประเทศนั้น ๆ เป็นเจ้าของ

4.ธนาคารพาณิชย์ไทย ประกอบด้วย

- 1.ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
- 2.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
- 3.ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
- 4.ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
- 5.ธนาคารดีบีเอส ไทยทูล จำกัด(มหาชน)
- 6.ธนาคารทหารไทย จำกัด(มหาชน)
- 7.ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด(มหาชน)
- 8.ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด(มหาชน)
- 9.ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด(มหาชน)

¹ ธนาคารแห่งประเทศไทย

- 10.ธนาคารยูโอบี รัตนสิน จำกัด(มหาชน)
- 11.ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน จำกัด(มหาชน)
- 12.ธนาคารเอเชีย จำกัด(มหาชน)

5. ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย ได้แก่

- 1.ธนาคารซีทีแบงก์ จำกัด(มหาชน)
- 2.ธนาคารเอช เอส บี ซี จำกัด(มหาชน)
- 3.ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด โดยก่อนไตรมาส 4 ปี 2543 จัดเป็นธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ และตั้งแต่ไตรมาสที่ 4 ปี 2543 จัดเป็นธนาคารพาณิชย์ไทยเนื่องจากการควบรวมกิจการกับธนาคารนครธนโดยเปลี่ยนชื่อเป็นธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน

บทที่ 2

แนวคิดและรูปแบบของทฤษฎี

กรอบแนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การบริโภคถือเป็นรายการใช้จ่ายที่มีสัดส่วนมากที่สุด ดังนั้นหากผู้บริโภคสามารถดึงเงินในอนาคตเพื่อมาใช้ในปัจจุบันได้จะมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม ซึ่งสามารถนำแนวคิดเรื่องการบริโภคข้ามเวลาโดยทฤษฎีดังกล่าวได้อธิบายถึงทฤษฎีทางเลือกของผู้บริโภค (Theory of consumer choice) โดยผู้บริโภคสามารถเลือกส่วนผสมการบริโภคในปัจจุบันและอนาคตได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1 ทฤษฎีทางเลือกผู้บริโภค (Theory of consumer choice)²

อรรถประโยชน์ตลอดชีวิตของผู้บริโภคแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับระดับการบริโภคที่แท้จริง (C) ในแต่ละช่วงเวลาตั้งแต่เวลาปัจจุบัน (t=0) จนถึงบุคคลนั้นสิ้นชีวิต (t=T) เราสามารถเขียนฟังก์ชันอรรถประโยชน์ (utility function) ได้ดังนี้

$$U = U(C_0, C_1, C_2, \dots, C_T) \dots \dots \dots (1)$$

ผู้บริโภคจะจัดสรรการบริโภคในแต่ละปีในระดับที่ก่อให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุด (maximize utility) โดยมีข้อจำกัดว่า มูลค่าปัจจุบัน (present value) ของการบริโภคทั้งหมดจะต้องไม่เกินมูลค่าปัจจุบันของรายได้ทั้งหมดในชีวิตของบุคคลนั้น หรือเขียนเป็น budget constraint ได้คือ

$$\sum_{t=0}^T \frac{C_t}{(1+r)^t} = \sum_{t=0}^T \frac{Y_t}{(1+r)^t} \dots \dots \dots (2)$$

หรือมูลค่าปัจจุบันของการบริโภค = มูลค่าปัจจุบันของรายได้

โดยที่ C_t = การบริโภคในแต่ละช่วงเวลา

² ปรานี ทินกร .“ ทฤษฎีทางเลือกผู้บริโภค ” วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ . ปีที่ 4 , ฉบับที่ 3 . กันยายน 2529 , หน้า 11-15.

Y_t = รายได้ในแต่ละช่วงเวลา

r = อัตราส่วนลด (discount rate)

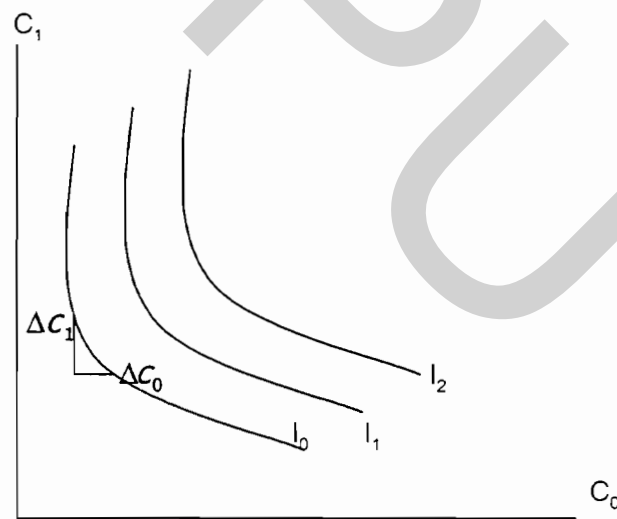
เนื่องจากว่าการพิจารณาหลาย ๆ ช่วงเวลาที่มีความยุ่งยากซับซ้อน จึงขออธิบายโดยการยกตัวอย่างเพียงแค่ 2 ช่วงเวลา โดยสมมติว่าผู้บริโภคมีเวลาเพียงแต่ปีปัจจุบัน ($t = 0$) และปีอนาคต ($T = 1$) เราจะเขียนฟังก์ชันอรรถประโยชน์ได้ใหม่เป็น

$$U = U(C_0, C_1) \dots\dots\dots(3)$$

นำมาเขียนเป็นเส้น indifference curve ได้ดังรูปที่ 1

ภาพที่ 1 เส้น Indifference Curve ของการบริโภคข้ามเวลา

(ค่าการบริโภคในอนาคต)

(มูลค่าการบริโภคในปัจจุบัน)

เส้น I_0 แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนต่าง ๆ ของการบริโภคระหว่างปี 0 และปี 1 ที่ก่อให้เกิดความพอใจเท่ากันแก่ผู้บริโภค เส้น I_1 และ I_2 ก็มีความหมายเดียวกัน แต่เป็นระดับที่ก่อให้เกิดความพอใจแก่ผู้บริโภคมากกว่า I_0 Slope ของเส้น indifference curve $\frac{\Delta C_1}{\Delta C_0}$ แสดงถึงอัตราส่วนเพิ่มของการทดแทนสินค้าระหว่างปัจจุบันกับอนาคต (marginal rate of substitution

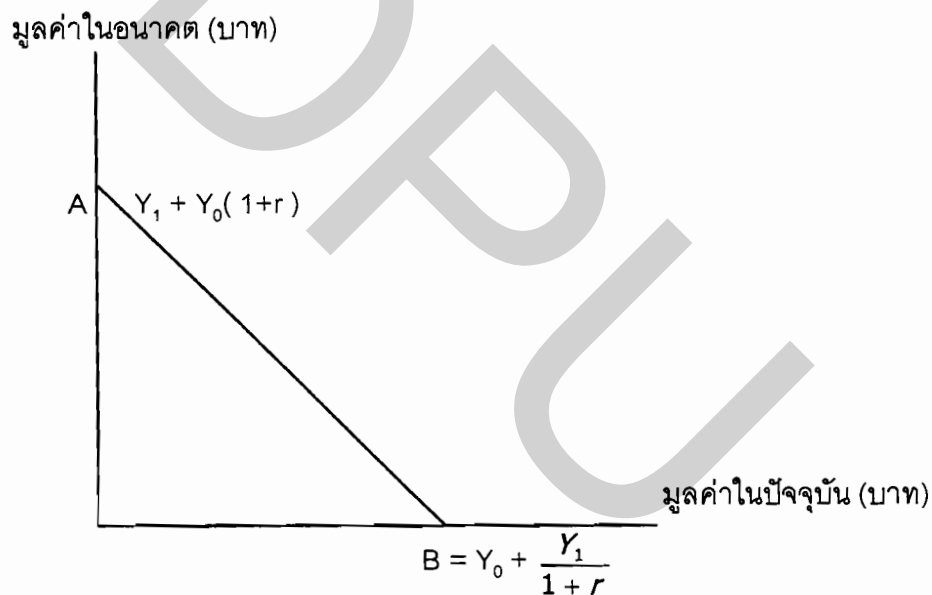
between the future and the present goods-MRS) ถ้าอัตราส่วนนี้มากกว่า 1 แสดงว่าผู้บริโภคพอใจที่จะบริโภคสินค้าจำนวนเท่ากันในปัจจุบันมากกว่าในอนาคต ซึ่งมักจะเป็นกรณีปกติ³

เมื่อให้ $T = 1$ เราสามารถเขียน budget constraint ในสมการที่ 4 เป็นดังนี้

$$C_0 + \frac{C_1}{1+r} = Y_0 + \frac{Y_1}{1+r} \dots\dots\dots (4)$$

ซึ่งนำมาเขียนเป็นเส้น budget constraint ได้ดังในรูปที่ 2

ภาพที่ 2 Budget constraint ระหว่างสองช่วงเวลา

เส้นงบประมาณ AB ลากขึ้นด้วยเหตุผลดังนี้ ถ้าเราสมมติว่าผู้บริโภคต้องการใช้จ่ายได้ทั้งหมดเพื่อการบริโภคในอนาคตโดยไม่ใช้จ่ายเลยในปัจจุบัน รายได้ของปีปัจจุบันก็สามารถนำไปให้กู้ได้ที่อัตราดอกเบี้ยเท่ากับ r ดังนั้นในอนาคต ผู้บริโภคคนนี้ก็จะมีรายได้เพื่อนำไปใช้ในการบริโภคเท่ากับ $Y_1 + Y_0(1+r)$ โดย Y_1 เป็นรายได้ของปีอนาคต และ $Y_0(1+r)$ คือรายได้ปีปัจจุบันบวกด้วยดอกเบี้ย ดังนั้นขีดจำกัดด้านงบประมาณ (budget constraint) จะอยู่ที่จุด A

³ ถ้าอัตราส่วน (MRS) น้อยกว่า 1 แสดงว่าผู้บริโภคพอใจการบริโภคในอนาคตมากกว่าในปัจจุบัน ซึ่งไม่ควรจะเป็นกรณีปกติ เพราะผู้บริโภคอาจจะไม่ได้บริโภคในอนาคตเพราะตายเสียก่อน

ในทางกลับกัน ถ้าเราสมมติว่าผู้บริโภคต้องการใช้รายได้ทั้งหมดเพื่อการบริโภคในปีปัจจุบันก็แสดงว่าเขาต้องกู้เงินมาจำนวนหนึ่งโดยมูลค่าของการกู้ยืมบวกดอกเบี้ยเท่ากับรายได้ที่จะได้รับในปีอนาคต จำนวนเงินที่กู้ได้ก็คือ $\frac{Y_1}{1+r}$ ⁴

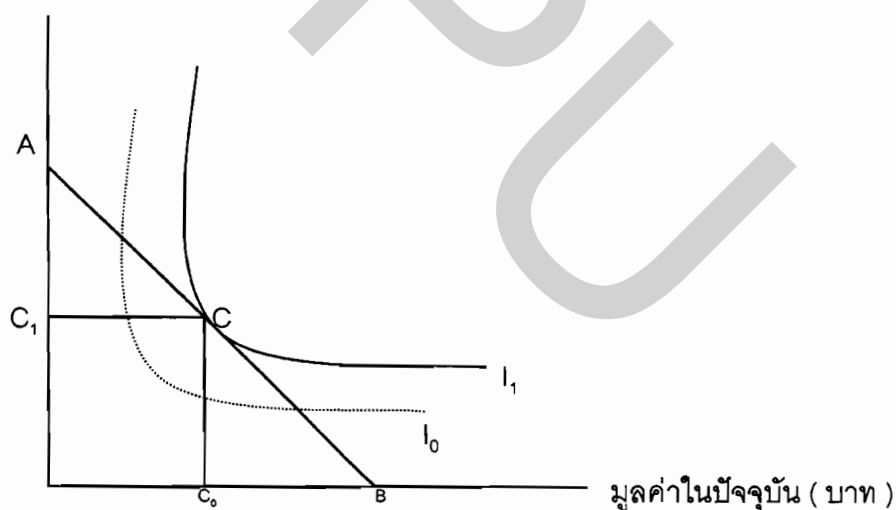
ดังนั้น ในปีปัจจุบัน ผู้บริโภคคนนี้จะมียาได้เพื่อนำไปใช้ในการบริโภคเท่ากับ

$Y_0 + \frac{Y_1}{1+r}$ โดย Y_0 เป็นรายได้ของปีปัจจุบัน และ $\frac{Y_1}{1+r}$ เป็นเงินกู้ที่อัตราดอกเบี้ยเท่ากับ r ดังนั้นขีดจำกัดด้านงบประมาณจะอยู่ที่จุด B

ในความเป็นจริงแล้ว ผู้บริโภคจะแบ่งรายได้เพื่อบริโภคทั้งในเวลาปัจจุบันและในอนาคต ดังนั้นเส้นขีดจำกัดงบประมาณคือเส้น AB ถ้าเราเอาเส้น AB ไปวางรวมกับเส้นความพอใจเท่ากัน (indifference curve) เราก็จะสามารถหาจุดของการบริโภคระหว่าง 2 ช่วงเวลาที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความพอใจสูงสุดภายใต้ขีดจำกัดด้านงบประมาณได้ดังได้แสดงในรูปที่ 3 ที่จุด C โดยมีการบริโภคในปีปัจจุบันเท่ากับ C_0 และในปีอนาคตเท่ากับ C_1

ภาพที่ 3 ความพอใจสูงสุดและการบริโภคข้ามเวลา

มูลค่าในอนาคต (บาท)

จากรูปที่ 3 เราจะเห็นได้ว่า ระดับการบริโภคในแต่ละช่วงเวลามีได้ขึ้นอยู่กับรายได้ภายในช่วงเวลาเดียวกันเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับรายได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต หรือขึ้นอยู่กับมูลค่า

⁴ ถ้ากู้เงินจำนวนนี้ เวลาใช้คืนต้องบวกดอกเบี้ย จะต้องใช้คืนเท่ากับ $\frac{Y_1}{1+r} (1+r) = Y_1$ ซึ่งเท่ากับรายได้ที่ได้รับในปีอนาคตนั่นเอง

ปัจจุบันของรายได้ตลอดชีวิตนั่นเอง ซึ่งทำให้เราเขียนสมการการบริโภคได้ดังนี้

$$C_t = f(PV_t) \dots\dots\dots(5)$$

และ $\frac{dC_t}{dPV_t} = f' > 0 \dots\dots\dots(6)$

สมการที่ 6 แสดงให้เห็นว่า การบริโภค ณ เวลา t แปรผันตามมูลค่าปัจจุบันของรายได้ตลอดชีวิต (PV_t)

2. ทฤษฎีการบริโภคแบบวงจรแห่งชีวิต (The Life Cycle

Theory of Consumption)⁵

ทฤษฎีนี้พัฒนาโดย ฟรังโก มอดิกเลียนี (Franco Modigliani) กับคณะ สมมติฐานของทฤษฎีคือว่า " การตัดสินใจบริโภคและออมทรัพย์ของครัวเรือนในขณะใดขณะหนึ่งสะท้อนให้เห็นความพยายามอย่างมีสติไม่มากก็น้อยที่จะบรรลุผลคือสามารถกระจายการบริโภคตลอดช่วงชีวิตตามที่ต้องการ ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่และสะสมตลอดช่วงชีวิตของครัวเรือน "

(Consumption and saving decisions of households at each point of time reflect a more or less conscious attempt at a achieving the preferred distribution of consumption over the life cycle , subject to the constraint imposed by the resources accruing over its lifetime.)

ตามทฤษฎีนี้ระดับการบริโภคของครัวเรือนไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ปัจจุบัน (Current income) อย่างเดียว แต่ที่สำคัญกว่าขึ้นอยู่กับรายได้ที่คาดว่าจะได้รับในระยะยาว (Long-term expected earnings) ผู้บริโภคจึงเป็นผู้วางแผนในการบริโภคตลอดช่วงอายุขัย

เพื่อจะได้เห็นเด่นชัด สมมติว่าผู้บริโภคคาดว่าจะมีชีวิตยืนยาว (Life Expectancy) N ปี และวางแผนจะขายบริการแรงงานไปทั้งหมด N ปี สมมติในปีแรกหรือระยะ t เขามีรายได้จากการขายแรงงานเท่ากับ Y_t และสมมติต่อไปว่าในเวลาที่เหลืออีก $N-1$ ปี เขาขายแรงงานเฉลี่ยต่อปีได้เท่ากับ \bar{Y} นอกจากนั้นเขายังมีสินทรัพย์สะสมมาถึงปัจจุบันมีมูลค่าเท่ากับ A_t ฉะนั้น ความร่ำรวยและทรัพยากร (W_t) ตลอดชีวิตที่เขามีและคาดว่าจะมีในระยะนี้หรือระยะ t จะเท่ากับ

⁵ บุญคง หันจางสิทธิ์. เศรษฐศาสตร์มหภาค. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร. บริษัท โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์ จำกัด ,2544 , หน้า 344-347.

$$W_t = Y_t + (N-1) \bar{Y} + A_t, t = 1, 2, \dots, N$$

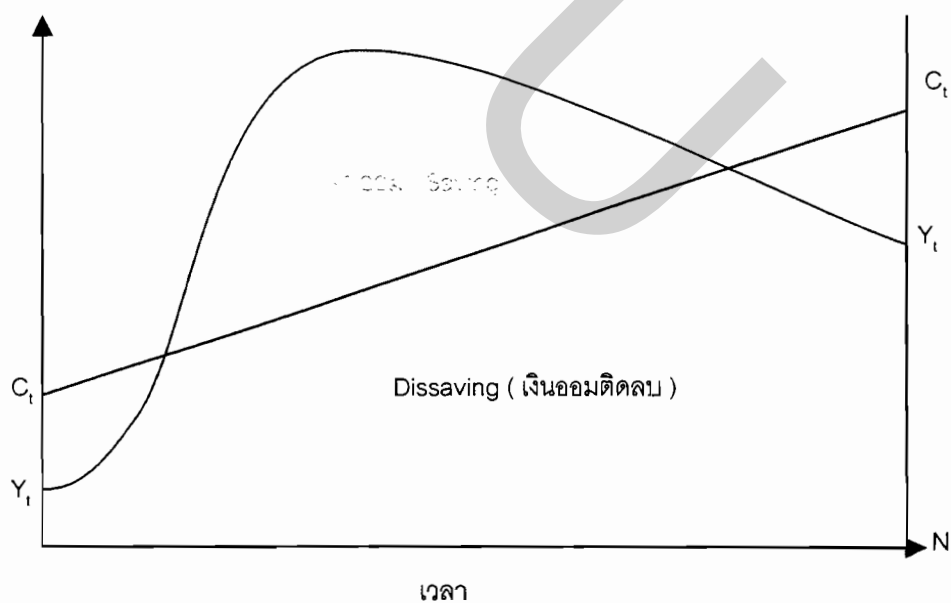
แต่เขาคาดว่าจะมีชีวิตยืนยาว N ปี ฉะนั้นในการวางแผนการบริโภคของเขา เขาจะต้องเฉลี่ยการบริโภคต่อปี ฉะนั้นการบริโภคในระยะ t จึงเท่ากับ

$$C_t = \frac{W_t}{N} = \frac{1}{N} (Y_t + (N-1) \bar{Y} + A_t)$$

ถ้าจะมองเส้นรายได้ตลอดชีวิตของเขา (Life time income profile) ของเขาจะเริ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในระยะต้น เพราะเริ่มทำงานเขาจะได้รายได้ระดับหนึ่งแต่พอมีประสบการณ์มากขึ้นรายได้ต่อปีจะมากขึ้น บวกกับกำลังวังชาตอนยังหนุ่มทำให้ทำงานไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย รายได้ของผู้บริโภคในตอนแรกจึงสูงขึ้นเรื่อย ๆ แต่เมื่ออายุมากขึ้นกำลังวังชาจะอ่อนลงความขยันจะลดน้อยลง แม้ว่าประสบการณ์จะมีมาก แต่ในที่สุดความถดถอยของสุขภาพก็จะดึงระดับรายได้ให้ลดลง เส้นรายได้ตลอดชีวิตจึงเป็นตาม Y_t และการบริโภคคือเส้น C_t ในพื้นที่ที่ $C_t > Y_t$ คือการออมติดลบ (Dissaving) ส่วนพื้นที่อีกส่วน $Y_t > C_t$ คือเงินออม (Saving)

ภาพที่ 4 รูปการกระจายการบริโภคตลอดช่วงอายุ

การบริโภคที่กระจายแล้วตลอดระยะเวลา N ปี (C_t)

จะเห็นได้ว่าในระยะช่วงทำงานตอนต้น ๆ นั้นรายได้ยังต่ำ รายได้จึงไม่พอกับรายจ่าย ผู้บริโภคจึงมีหนี้สินคือการออมติดลบ แต่เมื่อเวลาผ่านไป การติดลบก็ลดน้อยลงจนในที่สุดรายได้จึงสูงกว่ารายจ่ายในการบริโภคจึงเกิดเงินออมขึ้น เงินออมที่เกิดขึ้นนี้บางส่วนคงเอาไปชำระหนี้

ตอนต้น ๆ บางส่วนก็ถูกเก็บไว้สำหรับตอนปลายของชีวิต ซึ่งมีช่วงที่การออมติดลบเช่นกัน

จากทฤษฎีนี้จะเห็นได้ว่ารายจ่ายในการบริโภค (C_t) ขึ้นอยู่กับรายได้ที่ได้จากการขายแรงงานของตนตลอดชีวิต (Y_t) กับสินทรัพย์ที่สะสมตลอดชีวิต (A_t) หรือ $C_t = f(Y_t, A_t)$ หรือ $C_t = \alpha Y_t + \beta A_t$

3. ทฤษฎีการบริโภคบนสมมติฐานรายได้ถาวร (Theory of Consumption : Permanent Income Hypothesis)⁶

มิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman) ได้พิมพ์ทฤษฎีนี้ในปี ค.ศ. 1957 ในหนังสือชื่อ A Theory of the Consumption Function (ทฤษฎีว่าด้วยฟังก์ชันการบริโภค)

ข้อสรุปของทฤษฎีนี้มีว่า “ การบริโภคเป็นสัดส่วนกับรายได้ถาวร ” (Consumption is proportional to permanent income) โดยรายได้ถาวร คือ รายได้เฉลี่ยที่คาดว่าจะได้รับในระยะยาวจากการขายแรงงาน ทุนมนุษย์ และจากทรัพย์สินอื่น ๆ ไม่ใช่มนุษย์ (Permanent income is expected average long-term income from both “ human and nonhuman (wealth) ”) คำว่า รายได้เฉลี่ยที่คาดว่าจะได้รับในระยะยาวในกรณีนี้คงหมายถึง ความมั่งคั่ง (Wealth) ทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ฉะนั้นการบริโภคในปัจจุบันจึงมีได้ขึ้นอยู่กับรายได้ปัจจุบันเท่านั้น ดังนั้นฟังก์ชันการบริโภคระยะยาวของฟรีดแมน ก็คือ

$$C^P = kY^P$$

Y^P คือรายได้ที่ถาวร k คือตัวคงที่โดยค่า k มากกว่า 0 แต่น้อยกว่า 1 หรือ $1 > k > 0$

ทฤษฎีนี้ได้แบ่งรายได้ที่วัดได้หรือที่ได้รับ (Y) ออกเป็น 2 ส่วน คือ $Y = Y^P + Y'$, Y = รายได้ที่วัดได้หรือที่ได้รับ (Measured Income) Y^P คือ รายได้ชั่วคราว ซึ่ง Y' นี้ อาจจะเป็นบวก (+) หรือ (-) ก็ได้ไม่แน่นอน เช่น ในยามเศรษฐกิจรุ่งเรืองอาจจะได้รับโบนัสหลายเดือน แต่ในยามที่เศรษฐกิจฝืดเคือง โบนัสอาจหายหมดก็ได้ หรือโชคดีอาจจะถูกลีดเดอริ แต่ในยามที่โชคร้ายอาจจะซื้ออย่างไรก็ไม่ถูก หรืออยู่ดี ๆ เจ้านายอาจจะให้รางวัล หรือไม่ก็อาจจะมิใครมาขอเงินก็ได้ ฉะนั้นรายได้ชั่วคราวจึงอาจจะเป็น ได้รับ (+) หรือเสียไป (-) ก็ได้ แต่ฟรีดแมนบอกว่ารายได้ชั่วคราว

⁶ บุญคง หันจางสิทธิ์. เรื่องเดียวกัน , หน้า 348-351.

คราวนี้ถ้ามองในระยะยาวแล้วรายการบวก และลบทั้งหลายก็หักลบกันไปจึงทำให้ $Y^i = 0$ จึงคงเหลือแค่ Y^p ซึ่งเป็นรายได้ถาวร เช่น เงินเดือน เป็นต้น แต่ในระยะสั้นบางครั้ง Y^i จะเป็นบวก ฉะนั้น $Y > Y^p$ แต่ถ้าหาก Y^i ติดลบ $Y < Y^p$

ในทำนองเดียวกัน $C = C^p + C^i$ โดย C^i ในระยะยาวทั้งเป็นบวกและลบก็จะหักกันไปเท่ากับ 0, $C = C^p$ ในระยะยาวเช่นกัน

ฉะนั้นตัวที่จะกำหนดการบริโภคในระยะยาวก็คือ Y^p นั่นคือ

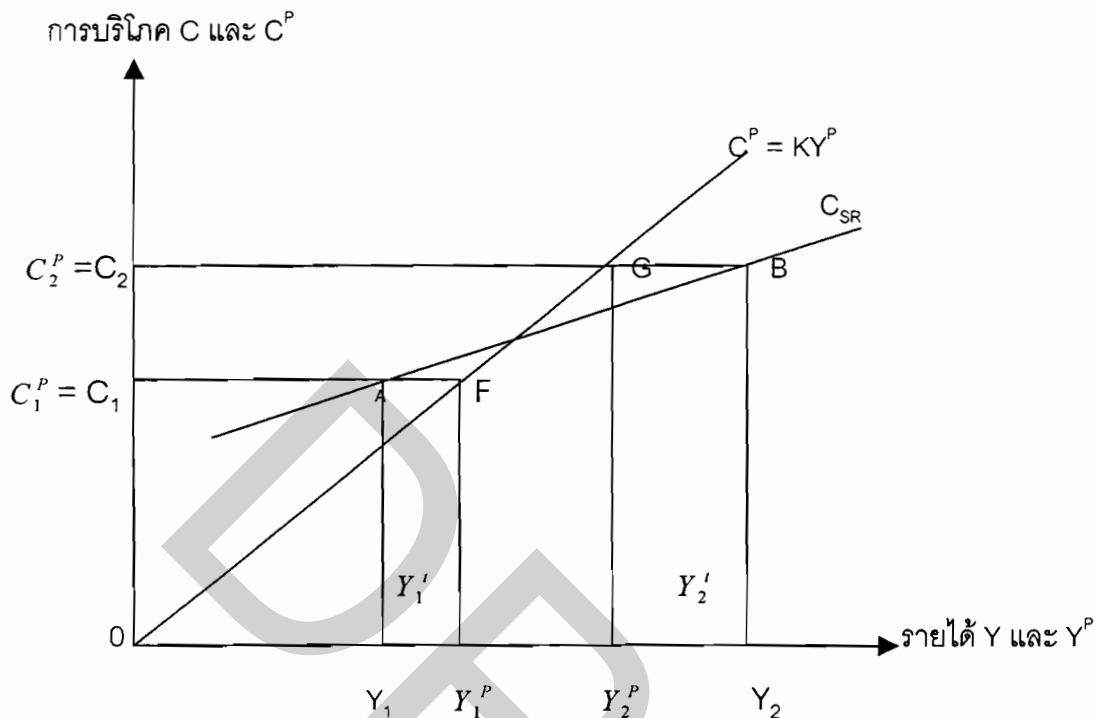
$$C^p = k Y^p \quad \text{โดย} \quad APC = \frac{C^p}{Y^p} = k = MPC \text{ ด้วย}$$

ทฤษฎีของฟรیدแมน สอดคล้องกับเส้นการบริโภคระยะยาว (C_{LR}) เพราะ $\frac{C^p}{Y^p} = k$ นั่นคือเส้นการบริโภคระยะยาวมีการบริโภคโดยเฉลี่ยคงที่ ซึ่งเท่ากับแนวโน้มการบริโภคหน่วยสุดท้าย (MPC)

ขณะเดียวกัน ในระยะสั้นทฤษฎีของฟรیدแมนก็สามารถอธิบายได้ ฟรیدแมนบอกว่าเนื่องจากระยะสั้น Y^i ไม่แน่นอน จึงทำให้ค่าของ Y ที่วัดได้ไม่แน่นอน APC จึงไม่คงที่ในระยะสั้น จาก $APC = \frac{C}{Y} = \frac{C}{(Y^p + Y^i)}$ เมื่อ Y^i เปลี่ยน APC จึงเปลี่ยนด้วยในปีที่ Y สูง ก็สืบเนื่องมาจาก Y^i เป็นบวก APC จะมีค่าต่ำ

เป็นที่น่าสังเกตว่าในทฤษฎีนี้ ตัวแปรประเภทชั่วคราว จะไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรประเภทถาวร การบริโภคชั่วคราว ก็มีได้มีความสัมพันธ์กับรายได้ชั่วคราว นั่นคือ $C^p = k Y^p$ เท่านั้น

ภาพที่ 5 : ภาพแสดงความสัมพันธ์ฟังก์ชันการบริโภคระยะสั้นและระยะยาว

จากภาพในภาวะที่เศรษฐกิจเจริญรุ่งเรือง Y_2 คือรายได้ที่วัดได้ C_2 คือการบริโภคที่วัดได้ จุดตัดอยู่ที่จุด B แต่ในภาวะที่เศรษฐกิจเจริญรุ่งเรือง Y^P จะเป็นบวก ฉะนั้น $Y_2 - Y_2^P = Y_2^P$ ถ้าลาก Y_2^P ขึ้นไปจะตัดเส้น BC_2 ที่จุด G แต่ในภาวะที่เศรษฐกิจฝืดเคืองรายได้ที่วัดได้ คือ Y_1 การบริโภคที่วัดได้คือ C_1 จึงตัดกันที่จุด A จาก $Y = Y^P + Y^t$ และในภาวะเศรษฐกิจฝืดเคือง Y^t ติดลบ ฉะนั้น $Y + Y^t = Y^P$ เมื่อบวก Y_1^t เข้ากับ Y_1 ก็จะได้ Y_1^P ซึ่งตัดกับเส้นที่ลากจาก C_1 ผ่าน A ที่ F เมื่อลาก FG จะได้ $C^P = KY^P$ หรือเส้นการบริโภคระยะยาว และเมื่อลาก AB ก็จะได้เส้นการบริโภคระยะสั้น (C_{SR}) ตามที่ต้องการ

จากทฤษฎีทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น นำไปสู่การวิเคราะห์โดยใช้ตัวแปรที่สะท้อนการบริโภคหรือค่าใช้จ่ายที่สัมพันธ์กับรายได้ในขนาดรวมทั้งเงินกู้ยืมหรือรายได้ถาวรของผู้บริโภค และการออมของผู้บริโภคหรือการออมภาคครัวเรือนเพื่อการวิเคราะห์พฤติกรรมค่าใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของผู้บริโภคต่อไป

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฐิติพงษ์ เนตรรุ่งวัฒนา (2534) ศึกษาผลกระทบของการมีบัตรเครดิตต่อพฤติกรรมการบริโภค โดยสุ่มตัวอย่างขนาดเล็กเพียง 30 ตัวอย่าง เป็นการออกไปสัมภาษณ์โดยไม่มีแบบสอบถามอย่างเป็นทางการแต่อย่างใด แบ่งเป็นบรรดาผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ ที่มีบัตรเครดิตอยู่แล้วจำนวน 10 ตัวอย่าง จากพนักงานธนาคารฝ่ายบัตรเครดิต จำนวน 10 ตัวอย่าง และร้านค้าที่รับบัตรเครดิตจำนวน 10 ตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาพิจารณาประกอบและสนับสนุนผลการศึกษาของอัจฉรา เกรียงไกรสกุล ซึ่งได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อบัตรเครดิตที่ออกโดยสถาบันการเงิน ในปี 2529 พบว่า เมื่อมีบัตรเครดิตแล้วทำให้มีพฤติกรรมการบริโภคเพิ่มขึ้น ร้านค้าหรือสถานบริการหันมาให้ความสนใจในการรับชำระค่าสินค้าผ่านบัตรเครดิตมากขึ้นเพื่อเพิ่มยอดขายและสถาบันการเงินก็หันมาให้ความสนใจในธุรกรรมบัตรเครดิตมากขึ้น ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็ได้รับผลประโยชน์จากบัตรเครดิตกันมากขึ้นจึงมีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจทั้งทางด้านบวกคือเพิ่มการลงทุนและผลด้านลบคือก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ เป็นต้น แต่ที่ผ่านมาจากสถาบันการเงินและหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงยังไม่มีมาตรการใด ๆ มารองรับปัญหาเหล่านั้น

ไพศาล เตียววงศ์สุวรรณ (2537) การวิเคราะห์อุปสงค์บัตรเครดิตภายในประเทศที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมการบริโภคผ่านบัตรเครดิตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการออกแบบสอบถามจำนวน 240 ตัวอย่าง แบ่งกลุ่มผู้บริโภคออกเป็น 4 กลุ่ม คือ เจ้าของกิจการ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน พบว่า ผู้บริโภคจะมีเงินได้เฉลี่ยต่อเดือนขั้นต่ำ 18,787.00 และสูงสุด 119,350.00 บาท ซึ่งแสดงว่าเป็นผู้บริโภคที่มีรายได้ระดับปานกลางถึงระดับสูงขึ้นไป จึงจะเป็นลูกค้าบัตรเครดิต เมื่อรายได้และรายจ่ายของผู้บริโภคสูงขึ้นจะมีผลทำให้มีการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตลดลง ในขณะที่ราคาค่าธรรมเนียมของบัตรเครดิตที่ถืออยู่ และราคาค่าธรรมเนียมของบัตรเครดิตอื่น ๆ เพิ่มขึ้นจะมีผลทำให้มีการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเดิมเพิ่มขึ้น และบัตรเครดิตยังคงเป็นสิ่งจำเป็นต่อผู้บริโภคในด้านต่าง ๆ เช่น การซื้อสินค้าและบริการ เป็นต้น นอกจากนี้ยังวิเคราะห์โดยใช้ความยืดหยุ่นพบว่าถ้าราคาค่าธรรมเนียมของบัตรเครดิตเพิ่มสูงขึ้น จะมีการใช้บัตรเครดิตมากขึ้น เมื่อรายได้เพิ่มสูงขึ้นจะมีการใช้บัตรเครดิตลดลง จึงถือได้ว่าบัตรเครดิตเป็นสินค้าประเภท inferior goods และถ้าบัตรเครดิตที่ไม่ได้ออกโดยธนาคารพาณิชย์ใน

ประเทศมีค่าธรรมเนียมสูงขึ้นจะใช้บัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ในประเทศมากขึ้น

กิตติพันธ์ เตชะภาสกรนนท์ (2538) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการถือครองและใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของปัจจัยพื้นฐานที่จะมีผลต่อการตัดสินใจถือครองบัตรเครดิตและการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ซึ่งกำหนดเป็นปัจจัยพื้นฐาน 6 ชนิด คือ เพศ อาชีพ อายุ สภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และจำนวนบัตรเครดิต และศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ เหล่านั้น โดยการออกแบบสอบถามผู้บริโภคนในเขตกรุงเทพฯ จำนวน 200 ตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงความถี่เป็นร้อยละ ทดสอบค่าทางสถิติ T-test ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ด้วยค่า Chi-square test พอสรุปได้ว่า ผู้บริโภคชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกันในการถือครองบัตรเครดิต แต่ผู้ชายจะคำนึงถึงความปลอดภัยและความสะดวกสบายมากกว่า ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการถือครองบัตรเครดิต กลุ่มผู้บริโภคจะเป็นกลุ่มผู้มีรายได้ค่อนข้างสูงขึ้นไป และจะคำนึงถึงความสะดวกในการใช้จ่าย โดยมีร้านค้ารับบัตรเครดิตจำนวนมาก และสามารถใช้จ่ายได้ครั้งละมาก ๆ เป็นต้น

คุณิรัตน์ แวมณีนวรรณ (2539) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมในการบริโภคและการออมของผู้ถือบัตรเครดิต : กรณีศึกษาพนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร” วัตถุประสงค์หลักของการศึกษานี้เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมในการบริโภคและการออมในเชิงเปรียบเทียบก่อนและหลังมีบัตรเครดิต ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคเมื่อมีบัตรเครดิต และปัจจัยที่กำหนดการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต โดยให้ข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งทำการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นในกลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน ทำการวิเคราะห์โดยการทดสอบหาค่าไคสแควร์ วิเคราะห์แบบจำลองในรูปสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple linear regression) และแบบจำลองในรูปสมการถดถอยเชิงเส้น (Linear regression)

ผลการศึกษาพบว่าผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการบริโภคเพิ่มขึ้น และมีพฤติกรรมในการออมลดลงเมื่อมีบัตรเครดิต และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการบริโภคเมื่อมีบัตรเครดิตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 คือ อายุ รายได้ และระยะเวลาการถือบัตร แต่ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 คือ อายุ และรายได้เท่านั้น ส่วนปัจจัยที่กำหนดการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต คือ รายได้ และ ปริมาณดอกเบี้ยที่จ่ายคืนสถาบันการเงิน โดยปัจจัยทั้งสองมีความสัมพันธ์กับการบริโภคในทิศทางเดียวกัน มีค่าความโน้มเอียงในการ

บริโภคหน่วยสุดท้าย (Marginal propensity to consume) เท่ากับ 0.73 มีค่าความโน้มเอียงในการออม (Marginal propensity to save) เท่ากับ 0.27 ค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (Average propensity to consume) เท่ากับ 0.77 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นอย่างค่อนข้างชัดเจนว่าผู้ถือบัตรเครดิตมีพฤติกรรมในการบริโภคเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริโภคในลักษณะค่อนข้างฟุ่มเฟือย และมีพฤติกรรมในการออมลดลง

สิริพร พุทธเมธวิสุทธิ (2540) ผลกระทบของบัตรเครดิตต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจของประเทศไทย : ศึกษาถึงระบบบัตรเครดิตในประเทศไทย โดยครอบคลุมถึงประวัติความเป็นมา ประเภท ปริมาณ มูลค่า ประโยชน์ ตลอดจนมาตรการการแก้ไขปัญหาการใช้บัตรเครดิต และศึกษาผลกระทบของบัตรเครดิตต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งได้แก่ ความมั่งคั่งที่แท้จริงของภาคเอกชน การบริโภคที่แท้จริงของภาคเอกชน ปริมาณเงินในความหมายกว้าง และภาวะเงินเฟ้อ

การศึกษาดังกล่าวได้ใช้ข้อมูลitudinal ที่รวบรวมจากธนาคารแห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ.2529-2538 และทำการวิเคราะห์โดยอาศัยสมการถดถอยเชิงซ้อน ผลการศึกษาพบว่า มูลค่าการใช้บัตรเครดิตมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรทางเศรษฐกิจ และจากการศึกษาค่าความยืดหยุ่น พบว่าความยืดหยุ่นของความมั่งคั่งที่แท้จริงของภาคเอกชนต่อมูลค่าการใช้บัตรเครดิตที่แท้จริงมีค่ามากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่ศึกษา

สาลิพา ลิ้มโอภาสมณี (2541) พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต : กรณีศึกษาพนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาค้นคว้าเพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายในเชิงเปรียบเทียบก่อนและหลังมีบัตรเครดิต ศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้จ่ายเมื่อมีบัตรเครดิต โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิและทำการสุ่มตัวอย่างแบบให้หลักความน่าจะเป็นด้วยวิธีการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม (Area or cluster sampling) ในกลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน 300 รายด้วยวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ความถี่ร้อยละ ค่าโคสแควร์และสมการถดถอยเชิงซ้อน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โสด มีอายุน้อยกว่า 30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-19,999 บาท ส่วนใหญ่นิยมถือบัตรเครดิตเพียง 1 ใบ และบัตรเครดิตที่นิยมถือมากที่สุดคือบัตรเครดิตวีซ่า ส่วนเหตุผลในการสมัคร

เป็นสมาชิกบัตรเครดิตเนื่องจากเตรียมไว้ใช้ฉุกเฉิน มีความสะดวกปลอดภัยและสามารถผ่อนชำระได้ ส่วนผลการวิเคราะห์โดยค่าโคสแควร์พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิตเมื่อมีบัตรเครดิต ส่วนปัจจัยที่กำหนดการบริโภคโดยใช้บัตรเครดิต คือ รายได้และวงเงินสินเชื่อบัตรเครดิต โดยที่ปัจจัยทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันกับการบริโภค

ปิยะฉัตร รัตนวิบูลย์ (2542) การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ถือบัตรเครดิต : กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอาชีพข้าราชการและพนักงานบริษัทเอกชน โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ ทำการวิเคราะห์ เิงพรรณนา และเชิงสถิติโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาสัดส่วนค่าใช้จ่ายรวม พบว่าผู้ถือบัตรเครดิต ทั้งที่เป็นข้าราชการและพนักงานบริษัทเอกชน ต่างก็มีสัดส่วนค่าอาหารต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดมากที่สุด และผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นข้าราชการจะมีสัดส่วนของค่าอาหารต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดมากกว่าผู้ถือบัตรที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน ขณะเดียวกันก็มีสัดส่วนของค่าสินค้าฟุ่มเฟือยและการบันเทิงน้อยกว่าผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน และเมื่อพิจารณาสัดส่วนของค่าใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตด้านต่าง ๆ ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด ผลที่ได้เป็นเช่นเดียวกันกับสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านต่าง ๆ ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์นี้ ทำให้ทราบว่าพนักงานบริษัทเอกชนมีระดับรายได้สูงกว่าข้าราชการซึ่งเกิดจากการที่เขามีแบบแผนรายได้แบบรายได้เปรียบเทียบ การบริโภคของเขาจึงขึ้นอยู่กับรายได้สูงสุดที่เคยได้รับ ซึ่งต่างกับข้าราชการที่มีแบบแผนรายได้แบบรายได้ถาวรคือรายได้เฉลี่ยชั่วชีวิต

แบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์จะใช้ Multiple linear regression เป็นเครื่องมือมีตัวแปรอิสระได้แก่ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติด้านการผลิต ณ ราคาประจำปี เงินรับฝากจากภาคครัวเรือนของสถาบันการเงิน ยอดสินเชื่อคงค้างเฉลี่ยต่อบัตร ส่วนตัวแปรตามคือปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ โดยปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index) ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตได้กำหนดแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาดังนี้.

ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทย

$$\frac{V^t * 100}{CPI} = f \left(\frac{GNP_{t+1}}{CPI} * 100, \frac{SAVING * 100}{CPI}, \frac{D^t}{CPI} * 100 \right)$$

โดยกำหนดให้

$$\frac{V^t * 100}{CPI} = VTHAI$$

$$\frac{GNP_{t+1} * 100}{CPI} = GNPF1$$

$$\frac{SAVING * 100}{CPI} = SPI$$

$$\frac{D^t * 100}{CPI} = DEBTT$$

จากความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถเขียนให้อยู่ในรูปสมการทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$VTHAI = a + bGNPF1 + cSPI + dDEBTT + \epsilon_t$$

โดยกำหนดให้

VTHAI = ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทย (หน่วย : ล้านบาท)

GNPF1 = ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติด้านการผลิต ราคาประจำ ณ เวลา t+1 (หน่วย : ล้านบาท)

SPI = เงินรับฝากจากภาคครัวเรือนของสถาบันการเงิน
(หน่วย : ล้านบาท)

DEBTT = ยอดสินเชื่อคงค้างเฉลี่ยต่อบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์
ไทย (หน่วย : บาท)

CPI = ดัชนีราคาผู้บริโภคในปีที่ t (ปี พ.ศ.2533 = 100)

ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของสาขาธนาคาร พาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย

$$\frac{V^f * 100}{CPI} = f \left(\frac{GNP_{t+1} * 100}{CPI}, \frac{SAVING * 100}{CPI}, \frac{D^f * 100}{CPI} \right)$$

กำหนดให้

$$\frac{V^f * 100}{CPI} = VFF$$

$$\frac{GNP_{t+1} * 100}{CPI} = GNPF1$$

$$\frac{SAVING * 100}{CPI} = SPI$$

$$\frac{D^f * 100}{CPI} = DEBTFF$$

จากความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถเขียนให้อยู่ในรูปสมการทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$VFF = a + bGNPF1 + cSPI + dDEBTFF + \epsilon_t$$

โดยกำหนดให้

VFF	=	ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย (หน่วย : ล้านบาท)
GNPF1	=	ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติด้านการผลิต ราคาประจำปี ณ เวลา $t+1$ (หน่วย : ล้านบาท)
SPI	=	เงินรับฝากจากภาคครัวเรือนของสถาบันการเงิน (หน่วย : ล้านบาท)
DEBTFF	=	ยอดสินเชื่อคงค้างเฉลี่ยต่อบัตรเครดิตของสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย (หน่วย : บาท)
CPI	=	ดัชนีราคาผู้บริโภคในปีที่ t (ปี พ.ศ.2533 = 100)
a	=	ค่าคงที่หรือค่าของ V_{THAI} , VFF เมื่อตัวแปรอิสระเป็นศูนย์
b	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ $GNPF1$ ($b > 0$)
c	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ SPI ($c > 0$)
d	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ $DEBTFF$ ($d < 0$)

ϵ_t = ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของธนาคารพาณิชย์
ไทย

ϵ_t = ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสาขาธนาคาร
พาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย

การวิเคราะห์ความยืดหยุ่น

การคำนวณหาค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยและสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศจะใช้สูตรดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าความยืดหยุ่น} &= \frac{\text{ร้อยละของการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต (Y)}}{\text{ร้อยละของการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง (X)}} \\ &= \frac{\Delta Y / Y}{\Delta X / X} \\ &= \frac{\Delta Y}{\Delta X} \cdot \frac{X}{Y} \end{aligned}$$

นั่นคือ เมื่อปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปจะทำให้ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยและสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศเปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเมื่อคำนึงถึงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง ถ้าค่าความยืดหยุ่นมากปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตก็จะเปลี่ยนแปลงไปมาก ในทางตรงข้ามถ้าค่าความยืดหยุ่นน้อยปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตจะเปลี่ยนแปลงไปน้อย ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเมื่อคำนึงถึงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งก็คือ การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยหนึ่งโดยคิดเทียบเป็นร้อยละนั่นเอง

สมมติฐานที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ได้มีการกำหนดสมมติฐานของตัวแปรในฟังก์ชันโดยคาดว่าจะมีความสัมพันธ์กันดังนี้

1.ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติด้านการผลิต ณ ราคาประจำปี (Gross National by Industry at Current Market Prices) (GNPF1) กล่าวคือ ตัวแปรดังกล่าวสะท้อนถึงรายได้ที่ผู้ถือบัตรคาดว่าจะได้รับในอนาคต เช่น โบนัส มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต กล่าวคือถ้าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปี $t+1$ สูงขึ้น โอกาสที่ผู้ใช้บัตรเครดิตจะบริโภคผ่านบัตรเครดิตมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปี $t+1$ ลดลง โอกาสที่ผู้ใช้บัตรเครดิตจะบริโภคผ่านบัตรเครดิตน้อยลง

$$\frac{\partial VTHAI}{\partial GNPF1} > 0, \quad \frac{\partial VFF}{\partial GNPF1} > 0$$

2.เงินรับฝากจากภาคครัวเรือนของสถาบันการเงิน (SPI) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ กล่าวคือ เงินรับฝากจากภาคครัวเรือนสะท้อนถึงความสามารถในการชำระหนี้ในอนาคต ดังนั้นหากเงินรับฝากจากภาคครัวเรือนของสถาบันการเงินมาก นั่นคือคนมีแนวโน้มใช้จ่ายมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากเงินรับฝากภาคครัวเรือนของสถาบันการเงินน้อย ดังนั้นความสามารถในการชำระหนี้ในอนาคตย่อมน้อยตามการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตก็ย่อมน้อยด้วย

$$\frac{\partial VTHAI}{\partial SPI} > 0, \quad \frac{\partial VFF}{\partial SPI} > 0$$

3.ยอดสินเชื่อคงค้างเฉลี่ยต่อบัตร (DEBTT, DEBTFF) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต กล่าวคือถ้ายอดสินเชื่อคงค้างเฉลี่ยต่อบัตรสูงขึ้น ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตจะลดลงเนื่องจากวงเงินสินเชื่อบัตรเครดิตลดลง ในทำนองกลับกันหากยอดสินเชื่อคงค้างเฉลี่ยต่อบัตรลดลงปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตจะสูงขึ้น เนื่องจากวงเงินสินเชื่อบัตรเครดิตเพิ่มขึ้น

$$\frac{\partial VTHAI}{\partial DEBTT} < 0, \quad \frac{\partial VFF}{\partial DEBTFF} < 0$$

บทที่ 3

สถานการณ์บัตรเครดิต

ความเป็นมาของธุรกิจบัตรเครดิต

ธุรกิจบัตรเครดิตกล่าวได้ว่ามีกำเนิดและได้พัฒนาขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาทั้งนี้ประมาณ พ.ศ. 2457 บริษัทน้ำมัน General Petroleum Corporation of California (ปัจจุบัน Mobil Oil) ได้ออกบัตรเครดิตชนิดหนึ่งให้กับลูกค้าและพนักงานกลุ่มหนึ่งเพื่อไว้ซื้อผลิตภัณฑ์ของบริษัท ซึ่งจัดเป็นบัตรสินเชื่อสำหรับการจับจ่ายซื้อสินค้าใบแรกของโลก ต่อมาการให้สินเชื่อลักษณะนี้เป็นที่นิยมและได้ถูกนำไปใช้อีกหลายกิจการ อาทิ บริษัท ร้านค้า และโรงแรมต่าง ๆ โดยกิจการเหล่านั้นได้ออกเหรียญโลหะ (shopper plates) ให้แก่ลูกค้าของตนซึ่งลูกค้าเหล่านั้นจะต้องเปิดบัญชีสินเชื่อเป็นรายเดือน หมายเลขบัญชีของลูกค้า และชื่อบริษัทผู้ออกเหรียญจะปรากฏอยู่บนเหรียญเครดิตดังกล่าว ลูกค้าจะใช้เหรียญเครดิตนั้นเพื่อซื้อสินค้าหรือใช้บริการของบริษัทผู้ออกเหรียญโดยไม่ต้องจ่ายเงินสด แต่จะให้ไปชำระค่าสินค้าและบริการตอนสิ้นเดือนทั้งจำนวน โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายอื่นใดเพิ่มเติม

ต่อมาในปี พ.ศ. 2493 นายแฟรงค์ แมคนามารา นักธุรกิจชาวนิวยอร์กกับเพื่อนได้ร่วมกันก่อตั้งบริษัท Diner's club ขึ้นเพื่อออกบัตรให้แก่ลูกค้า ซึ่งลูกค้าสามารถนำบัตรดังกล่าวไปใช้ในการชำระค่าบริการโรงแรมและภัตตาคารในนิวยอร์กได้ การชำระเงินให้ชำระตอนสิ้นเดือนและสามารถใช้ได้ไม่จำกัดวงเงิน สมาชิกทั้งหลายจะได้รับรายงานชื่อร้านค้า โรงแรม ภัตตาคารต่าง ๆ ที่สามารถใช้บัตรได้โดยไม่ต้องพกพาเงินสด โดยบริษัทจะเป็นผู้ชำระเงินแทนลูกค้าผู้ใช้บริการ และหลังจากนั้นบริษัทจะไปเรียกเก็บเงินจากผู้ใช้บริการในภายหลัง และบริษัทจัดทำลำดับความน่าเชื่อถือของผู้ใช้บริการ ธุรกิจบัตร Diner's club ได้รับความนิยมแพร่หลายไปทั่วสหรัฐอเมริกา และต่อมาได้ขยายไปเปิดสาขาในต่างประเทศอีกหลายประเทศ กิจการร้านค้าผู้รับบัตรมีแทบทุกประเภทตั้งแต่ ภัตตาคาร สถานีบริการน้ำมัน สายการบิน ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจท่องเที่ยว และร้านค้าพาณิชย์ทั่วไป ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของบัตรเครดิตชนิดเพื่อการเดินทางและการรับรอง หรือที่เรียกว่า " Charge card " ซึ่งแตกต่างจากบัตรเครดิตที่ออกโดยบริษัทน้ำมันในตอนต้น ๆ เพราะบัตร Diner's club ไม่ได้เป็นผู้

จำหน่ายสินค้าเองแต่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ถือบัตร และร้านค้าที่มีข้อตกลงรับบัตรเครดิตของ Diner's club เมื่อสมาชิกไปซื้อสินค้าและบริการ

ในปี พ.ศ.2501 เกิดบัตรอเมริกันเอ็กซ์เพรส (American Express Card : AMAX) โดยวิวัฒนาการมาจากบริษัท เวลส์ ซึ่งทำธุรกิจด้านบริการขนส่งสินค้า เงินตรา

บัตรเครดิตที่ออกโดยสถาบันการเงินถือกำเนิดขึ้น พ.ศ.2502 โดยธนาคารแห่งอเมริกา (Bank of America) ในรัฐ California ได้ออกบัตรเครดิตของตนเองชื่อ " Bank Americard " ซึ่งได้รับความนิยมจากประชาชนมากถึง 1 ล้านคนภายในระยะเวลา 2 ปี และขยายเพิ่มเกือบ 3 ล้านคนในปี 2510 ต่อมาธนาคารได้จัดตั้ง Bank of Americard Service Corporation เพื่อทำหน้าที่ออกบัตรให้ความสะดวกแก่ผู้ถือบัตรและดูแลเก็บค่าบริการต่าง ๆ ตลอดจนขยายความร่วมมือกับสถาบันการเงินต่าง ๆ ในการออกบัตรเครดิต ในปี พ.ศ. 2513 มีสถาบันการเงินต่าง ๆ เข้าร่วมมากกว่า 3,000 แห่ง บัตรเครดิตดังกล่าวได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในประเทศและนอกประเทศ สหรัฐอเมริกาจึงต้องตั้งองค์กรอิสระระหว่างประเทศชื่อ IBANCO เพื่อดูแลและขยายบัตรเครดิตไปทั่วโลกซึ่งต่อมา องค์กร IBANCO นี้ได้เปลี่ยนชื่อเป็น VISA International ออกบัตรเครดิต VISA ซึ่งเป็นที่นิยมทั่วไปในขณะนี้

ปี พ.ศ. 2509 บัตรมาสเตอร์การ์ด (Master Card) เกิดขึ้นจากความร่วมมือของธนาคารในแถบตะวันออกของสหรัฐอเมริกา กับ เวลส์ฟาร์โก ออกบัตรเครดิตชื่อ Master Charge

สำหรับประเทศไทยบัตรเครดิตถูกนำมาใช้ครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2512 โดยบริษัทไดเนอร์สคลับ อินเตอร์เนชันแนลเป็นผู้ให้บริการซึ่งไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร สมาชิกในปีแรกมีอยู่ประมาณ 150 รายเท่านั้นและเป็นนักบริหารอาวุโสแทบทั้งสิ้น นอกจากนี้ก็มีร้านค้าที่เป็นสถานที่รับบัตรเพียงไม่กี่ราย

หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2515 ธนาคารกสิกรไทยและธนาคารศรีนครได้ร่วมกันออกบัตรเครดิตสำหรับใช้ในประเทศโดยเฉพาะมีชื่อเรียกว่า " บัตรเครดิตตอเนกประสงค์ " ในระยะแรกไม่ได้รับความนิยมเท่าใดนักเนื่องจากประเทศไทยเป็นสังคมเงินสด ร้านค้าต่าง ๆ ก็ยังไม่ให้ความเชื่อถือว่าบัตรเครดิตจะเทียบเท่าการชำระค่าสินค้าและบริการด้วยเงินสด ตลอดจนความเข้มงวดในการออกบัตรแก่ลูกค้าของธนาคารเองด้วย ต่อมาได้มีการพัฒนารูปแบบของการบริการธนาคารรวมถึง

การปรับปรุงบัตรเครดิตให้ดึงดูดความสนใจมากขึ้นประกอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจผลักดันให้บุคคลเริ่มมีการยอมรับวัฒนธรรมของสังคมเงินพลาสติก บัตรเครดิตจึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน (สายรุ้ง ดวงจันทร์ , 2546)

ประเภทของบัตรเครดิต

สามารถแบ่งประเภทของบัตรเครดิตได้หลายวิธี แล้วแต่จะพิจารณาใช้ปัจจัยอะไรเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง โดยสามารถแบ่งได้ดังนี้

1.จัดแบ่งตามขอบเขตพื้นที่การใช้บัตร (Area of usage) แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 บัตรเครดิตในประเทศ (Local Credit Card) เป็นบัตรเครดิตที่ผู้ออกบัตรเพื่อให้ผู้ถือบัตรใช้ซื้อสินค้าและบริการในประเทศ กล่าวคือ บัตรเครดิตประเภทนี้ใช้ได้เฉพาะในประเทศเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ในต่างประเทศได้ เช่น บัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ บัตรเครดิตธนาคารกสิกรไทย เป็นต้น

1.2 บัตรเครดิตต่างประเทศ (International Credit Card) เป็นบัตรเครดิตที่ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินเป็นตัวแทนออกบัตรให้กับลูกค้า เช่น บัตรวีซ่า มาสเตอร์การ์ด เป็นต้น หรือบริษัทเจ้าของบัตรจะเป็นผู้ออกบัตรโดยตรง เช่น บัตรอเมริกันเอ็กซ์เพรส และบัตรไดเนอร์คลับ เป็นต้น โดยสามารถนำไปใช้ได้ทั้งในและต่างประเทศทั่วโลก

2.จัดแบ่งตามลักษณะผู้ออกบัตร

2.1 บัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารหรือสถาบันการเงิน (Bank card) ธนาคารเป็นผู้ออกบัตร เช่น บัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ บัตรเครดิตธนาคารกสิกรไทย เป็นต้น ตลอดจนบัตรเครดิตที่ธนาคารเป็นตัวแทนให้บริการ เช่น บัตรวีซ่า มาสเตอร์การ์ด เป็นต้น

2.2 บัตรเครดิตที่ออกโดยบริษัทบัตรเครดิตที่มาตั้งสาขาในประเทศ เช่น บัตรอเมริกันเอ็กซ์เพรส และบัตรไดเนอร์คลับ เป็นต้น

2.3 บัตรเครดิตที่ออกโดยร้านค้าหรือห้างสรรพสินค้า ซึ่งสามารถใช้ได้เพียงในร้านค้าหรือห้างสรรพสินค้าที่ออกบัตรเท่านั้น เช่น บัตรเครดิตของห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล

3. แบ่งตามลักษณะการให้เครดิต

3.1 Charge-it หรือ Charge Card คือ บัตรเครดิตที่ใช้จ่ายแทนเงินสดเมื่อซื้อสินค้าหรือบริการ ไม่กำหนดวงเงินเครดิตและจะมีการเรียกเก็บเงินภายหลังตามกำหนดเวลาที่ตกลงกันได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ประโยชน์ที่ผู้ออกบัตรจะได้รับคือ ส่วนลดจากร้านค้าและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จากผู้ใช้บัตร เช่น บัตรอเมริกันเอ็กซ์เพรส บัตรไดเนอร์สคลับ

3.2 Credit Card คือ บัตรเครดิตที่จำกัดวงเงินเครดิตในแต่ละเดือน เช่น การให้วงเงินในการเบิกเงินสดส่วนหนึ่งและวงเงินในการนำไปซื้อสินค้าอีกส่วนหนึ่ง การให้เวลาระยะเวลาหนึ่งหลังการใช้บัตรโดยไม่เสียดอกเบี้ยถ้าชำระภายในวันที่กำหนด เช่น บัตรวีซ่า มาสเตอร์การ์ด

ภาพรวมการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต

ธุรกิจทางด้านบัตรเครดิตโดยทั่ว ๆ ไปแล้วประกอบด้วยธุรกิจหลัก 2 กลุ่ม คือ

- ธุรกิจที่เกี่ยวกับผู้ถือบัตรเครดิต
- ธุรกิจที่เกี่ยวกับร้านค้าที่รับชำระด้วยบัตรเครดิต

1. **ธุรกิจที่เกี่ยวกับผู้ถือบัตรเครดิต** จะเริ่มจากการออกบัตร อนุมัติวงเงินให้กับผู้ถือบัตร การกำกับดูแลการใช้จ่ายผ่านบัตร การรับชำระหนี้ และการติดตามหนี้ โดยที่ธนาคาร/บริษัทผู้ออกบัตร (Issuing Bank) จะได้รับรายได้เป็นค่าธรรมเนียมในการทำรายการต่าง ๆ และดอกเบี้ยรับ ธุรกิจด้านนี้เรียกว่า **ธุรกิจการออกบัตรเครดิต (Issuing Business)** โดยค่าธรรมเนียมที่ได้รับจะประกอบด้วยค่าธรรมเนียมที่ได้รับในฐานะธนาคาร/บริษัทผู้ออกบัตร เรียกว่า Interchange Fee ซึ่งคิดเป็นอัตราส่วนของการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตทุกครั้งที่ผู้ถือบัตรนำบัตรเครดิตของธนาคารไปชำระค่าสินค้าและบริการ นอกจากนี้ยังมีการคิดอัตราดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ เช่น ค่าธรรมเนียมการให้บริการเบิกเงินสดล่วงหน้า เป็นต้น

2. **ธุรกิจที่เกี่ยวกับร้านค้าที่รับชำระด้วยบัตรเครดิต** ภายหลังจากคัดเลือกและแต่งตั้งร้านค้าแล้ว ธนาคาร (Acquiring Bank) จะติดตั้งเครื่องรูดบัตรให้กับร้านค้า กำกับดูแลการอนุมัติการรับชำระค่าสินค้าหรือบริการจากผู้ถือบัตรรวมทั้งควบคุมการกระทำทุจริตของร้านค้า ซึ่ง

ธุรกิจด้านนี้เรียกว่า ธุรกิจร้านค้ารับบัตรเครดิต (Acquiring Business) ซึ่งการแข่งขันในปัจจุบันค่อนข้างรุนแรงเนื่องจากธุรกิจนี้เป็นธุรกิจที่มีค่าใช้จ่ายในการให้บริการแบบคงที่ไม่ขึ้นกับจำนวนครั้งที่ร้านค้ารับบัตรเครดิต ดังนั้น ธุรกิจนี้จึงเป็นธุรกิจที่อาศัยการประหยัดต่อขนาดถึงแม้ว่าต้นทุนในการติดตั้งเครื่องรูดบัตรจะไม่สูงมากนักแต่เนื่องจากรายได้ที่ได้รับจากการใช้เครื่องค่อนข้างต่ำ ประกอบกับค่าธรรมเนียมที่จะต้องจ่ายให้กับธนาคาร/บริษัทผู้ออกบัตร (Interchange Fee) ถูกกำหนดโดยบริษัทบัตรเครดิต(วีซ่าและมาสเตอร์การ์ด) ทำให้ส่วนต่างระหว่างอัตราค่าธรรมเนียมที่ธนาคารเจ้าของร้านค้าได้รับจริงจึงอยู่ในระดับต่ำดังนั้นผู้ให้บริการเครื่องรูดบัตรเครดิตจึงมุ่งเน้นให้ได้จำนวนและมูลค่ารายการที่มากเพียงพอโดยจะเน้นไปที่ร้านค้าที่มีรายการซื้อขายผ่านบัตรเครดิตเป็นจำนวนมากเป็นหลักโดยรายได้ของธนาคาร/บริษัทร้านค้าจะมาจากค่าธรรมเนียมซึ่งคิดตามสัดส่วนของมูลค่าการใช้บัตรผ่านเครื่องรูดบัตรเครดิตทั้งหมดโดยทั่วไปอัตราค่าธรรมเนียมที่คิดจากร้านค้านี้ เรียกว่า Discount Rate อยู่ในระหว่างร้อยละ 1.50 – 3.00 อย่างไรก็ตามค่าธรรมเนียมที่ได้รับนี้ส่วนหนึ่งจะต้องแบ่งเพื่อชำระให้กับธนาคาร/บริษัทผู้ออกบัตร

หลักเกณฑ์ในการอนุมัติร้านค้าสมาชิกรับบัตรเครดิต (EDC)

ปริมาณ Volume การรับบัตรเครดิตขั้นต่ำ/เดือน	Discount Rate
100,000 บาท	2.50 %
200,000 บาท	2.00 %
300,000 บาท	1.80 %

หลักเกณฑ์ในการอนุมัติร้านค้าสมาชิกรับบัตรเครดิตโดยใช้เครื่องรูดบัตรแบบ Manual (เครื่อง Imprinter)

ปริมาณ Volume การรับบัตรเครดิตขั้นต่ำ/เดือน	Discount Rate
20,000 บาท	3.00 %

ประโยชน์ของบัตรเครดิต

เดบิตบัตรเครดิตสถาบันการเงินตั้งใจทำให้เป็นแค่เครื่องมือในการชำระเงิน (Means of Payment) คล้าย ๆ เงินสดหรือเช็ค สำหรับพวกนักธุรกิจและเจ้าของกิจการที่มีเครดิตหรือความน่าเชื่อถือทางการเงินและต้องการความสะดวกไม่ต้องพกพาเงินสดไปไหนมาไหนคราวละมาก ๆ โดยมีจุดขายว่ามีวงเงินใช้จ่ายผู้ถือบัตรสามารถเอววงเงินไปซื้อสินค้าและบริการก่อนแล้วชำระ

เงินกับธนาคารในภายหลังโดยมีข้อแม้ว่าต้องเคลียร์หนี้กันให้หมดเป็นเดือน ๆ ไป ต่อมาผู้ประกอบการเพิ่มบริการอื่น ๆ เช่น สามารถเบิกเงินสดล่วงหน้าได้ ต่อมาได้กลายเป็นบริการหลักและเกิดการแข่งขันกันมากขึ้นระหว่างกลุ่มผู้ออกบัตรเครดิตอันเนื่องมาจากผลประโยชน์จากรูทกรรมที่มีมากขึ้น ส่วนผู้ใช้บริการเองนอกจากจะได้รับประโยชน์จากการใช้บัตรเครดิตนี้โดยตรงแล้วยังได้รับประโยชน์จากการแข่งขันนั้นอีกด้วย สำหรับร้านค้าที่ให้บริการรับบัตรเครดิตก็จะได้รับผลประโยชน์ด้วยเช่นกัน

1. ประโยชน์ของผู้ออกบัตรเครดิต

- 1.1 เป็นการเพิ่มรายได้ ได้แก่ ค่าธรรมเนียมแรกเข้า รายปี และดอกเบี้ยจากหนี้คงค้างและค่าธรรมเนียมจากร้านค้า โดยปัจจุบันรายได้ค่าธรรมเนียมแรกเข้า รายปีลดความสำคัญลงเหลือเพียงรายได้จากหนี้คงค้างและค่าธรรมเนียมจากร้านค้าเป็นรายได้หลัก ส่วนรายได้รอง ได้แก่ รายได้จากอัตราแลกเปลี่ยน และค่าธรรมเนียมเบิกเงินสดล่วงหน้า เป็นต้น
- 1.2 ทำให้ทราบพฤติกรรมการใช้จ่ายของลูกค้า ธนาคารจะทราบข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของลูกค้า แทนที่จะเป็นข้อมูลที่มาจากการสำรวจซึ่งมีโอกาสคลาดเคลื่อนสูงมาก ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาใช้ปรับกลยุทธ์ทางการตลาดหรือออกบริการใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการและพฤติกรรมของผู้ใช้บัตรเครดิต
- 1.3 เพิ่มปริมาณธุรกิจต่างประเทศ จากการที่ชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยหรือคนไทยไปต่างประเทศ เมื่อมีการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตจำเป็นต้องมีการโอนเงินระหว่างประเทศ ธนาคารจะมีรายได้จากอัตราแลกเปลี่ยนด้วย
- 1.4 เป็นการระดมเงินฝาก ธนาคารที่ออกบัตรเครดิตโดยมีเงินฝากค้ำประกันเป็นการระดมเงินฝากทางตรง ส่วนธนาคารที่ออกบัตรเครดิตโดยไม่จำเป็นต้องมีเงินฝากค้ำประกัน จะช่วยในการระดมเงินฝากทางอ้อม ประโยชน์ที่ได้รับทางตรงก็คือ ปริมาณเงินฝากเพิ่มขึ้นจากการเปิดบัญชีเงินฝากทั้งผู้ถือบัตรเครดิตและร้านค้าผู้รับบัตรเครดิต

2. ประโยชน์ของผู้ถือบัตรเครดิต

- 2.1 เพื่อเพิ่มความสะดวกสบาย ความคล่องตัวในการจับจ่ายใช้สอยซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ โดยไม่ต้องพกเงินสดเป็นจำนวนมาก

- 2.2 ได้รับการเพิ่มอำนาจในการจับจ่ายใช้สอย (Purchasing power) ทางอ้อม กล่าวคือ สมาชิกผู้ถือบัตรสามารถซื้อสินค้าและบริการได้โดยมิต้องจ่ายชำระเงินทันที เนื่องจากสถาบันการเงินหรือบริษัทผู้ออกบัตรเครดิตจะยอมให้เครดิตแก่สมาชิกผู้ถือบัตร โดยมิต้องเสียดอกเบี้ยซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเรียกว่าระยะเวลาปลอดดอกเบี้ย โดยเฉลี่ยประมาณ 40-45 วัน นอกจากนี้เมื่อถึงกำหนดชำระเงินคืนสถาบันการเงินผู้ถือบัตรเครดิตอาจเลือกชำระขั้นต่ำเพียงบางส่วนแต่ต้องจ่ายดอกเบี้ยในอัตราค่อนข้างสูงเป็นการทดแทน
- 2.3 ช่วยแก้ปัญหาหรือบรรเทาปัญหาในยามฉุกเฉิน แรงด่วน หรือเฉพาะหน้าโดยที่มิได้มีการคาดคะเนไว้ก่อน
- 2.4 ได้รับส่วนลดหรือของรางวัลพิเศษ และสิทธิประโยชน์พิเศษจากร้านค้าผู้รับบัตรเครดิต และจากผู้ออกบัตรเครดิต
- 2.5 ใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างประวัติ ความน่าเชื่อถือทางด้านเครดิตส่วนบุคคล นอกจากนี้ยังช่วยเสริมภาพพจน์ของคนรุ่นใหม่

3.ประโยชน์ของร้านค้าสมาชิกผู้รับบัตรเครดิต

- 3.1 เพิ่มยอดขายให้แก่ร้านค้า เนื่องจากบัตรเครดิตเป็นการเพิ่มอำนาจซื้อของผู้บริโภค บางครั้งผู้บริโภคอาจต้องการซื้อสินค้าและบริการโดยแรงดลใจฉับพลัน อีกทั้งผู้ถือบัตรมีระยะเวลาปลอดดอกเบี้ยในการชำระเงิน การรับบัตรเครดิตของร้านค้าจึงมีแนวโน้มที่จะทำให้อยอดขายเพิ่มขึ้น
- 3.2 ร้านค้าจะไม่มีหนี้สูญ หากปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของผู้ออกบัตรเครดิตเพราะผู้ออกบัตรจะเป็นผู้รับความเสี่ยงจากหนี้สูญไว้เอง
- 3.3 ความสะดวกในการชำระหนี้ ร้านค้าที่รับบัตรเครดิตจะประหยัดเวลาในการนับเงินสด การทอนเงินให้ลูกค้า ตัดปัญหาธนบัตรปลอม และปลอดภัยจากการรับชำระค่าสินค้าผิดพลาด
- 3.4 เป็นการสร้างลูกค้ารายใหม่ให้ร้านค้าและยังเป็นลูกค้าคุณภาพเพราะได้รับการกลั่นกรองจากสถาบันการเงินมาก่อนแล้ว
- 3.5 ช่วยส่งเสริมภาพพจน์และยกระดับมาตรฐานของร้านค้าสมาชิกผู้รับบัตรเครดิต

ผู้เกี่ยวข้องในธุรกิจบัตรเครดิต : หน้าที่และผลประโยชน์

ผู้เกี่ยวข้องในธุรกิจบัตรเครดิตอาจจำแนกเป็น 4 ฝ่ายคือ ผู้ออกบัตร ผู้ถือบัตร ร้านค้าผู้รับบัตร และผู้ควบคุมดูแลธุรกิจบัตรเครดิต

1. ผู้ออกบัตรเครดิต

ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทผู้ให้บริการบัตรเครดิต บริษัทห้างร้านต่าง ๆ เป็นต้น มีหน้าที่เป็นผู้ออกบัตรเครดิตและดำเนินการให้ผู้ถือบัตรเครดิตสามารถใช้บัตรเครดิตในการชำระค่าใช้จ่ายและค่าบริการต่าง ๆ จากร้านค้า และสถานบริการที่ได้ตกลงกับผู้ออกบัตรเครดิตไว้แล้ว โดยผู้ออกบัตรเครดิตจะได้ประโยชน์ทางใดทางหนึ่ง หรือทางต่อไปนี้ได้แก่ ค่าธรรมเนียมการออกบัตร ค่าธรรมเนียมแรกเข้า รายปี รวมทั้งค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่ผู้ให้บริการเป็นผู้กำหนดเอง เช่น ดอกเบี้ยค้างชำระจากผู้ถือบัตรเครดิต เบี้ยปรับ ทั้งนี้ผู้ออกบัตรเครดิตยังยอมเป็นผู้รับความเสี่ยงจากการเรียกเก็บเงินจากผู้ถือบัตรอีกด้วย

2. ผู้ถือบัตรเครดิต

จะได้รับประโยชน์จากการใช้บัตรเครดิตชำระค่าสินค้าและบริการต่าง ๆ เช่น ความสะดวก สบาย ปลอดภัยไม่ต้องพกพาเงินสดติดตัวมาก การเป็นที่ยอมรับของร้านค้า การได้รับสิทธิพิเศษบางประการจากผู้ออกบัตรหรือร้านค้าจัดให้มี สามารถเบิกเงินสดบรรเทาความเดือดร้อนได้

3. ร้านค้าผู้รับบัตร

มีหน้าที่ยินยอมให้ผู้ถือบัตรเครดิตชำระค่าสินค้าและบริการด้วยบัตรเครดิตแทนการชำระด้วยเงินสดด้วยความสุจริตและระมัดระวังตามสมควร ประโยชน์ที่ได้รับคือ การเพิ่มปริมาณการขายสินค้าหรือบริการเพิ่มมากขึ้นจากสมาชิกผู้ถือบัตร

4. ผู้ควบคุมดูแลธุรกิจบัตรเครดิต

ผู้ควบคุมดูแลธุรกิจบัตรเครดิต ให้เกิดความเป็นธรรมและผลประโยชน์แก่เศรษฐกิจของชาติได้แก่ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ในฐานะที่บัตรเครดิตเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา ทั้งนี้ทำให้บัตรเครดิตทุกชนิดและทุกประเภทจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายดังกล่าว อันก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ใช้บริการซึ่งแต่เดิมมีความแตกต่างในสาระของสัญญาของผู้ให้บริการบัตรเครดิต แต่ละรายอยู่พอสมควร ส่วนธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะเป็นผู้กำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ซึ่งควบคุมดูแล

ธุรกิจบัตรเครดิตในส่วนของสถาบันการเงิน ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ที่ปล่อยบัตรเครดิตชนิด Bank Card และการควบคุมการใช้จ่ายอันเกิดจากการนำบัตรเครดิตไปใช้ในต่างประเทศ ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยควบคุมด้านคุณสมบัติของผู้ถือบัตรเครดิต ดูแลการใช้จ่ายอันเกิดจากบัตรเครดิตเพื่อให้เหมาะสมกับพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการเงินของประเทศตลอดจนอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง เป็นต้น

ลักษณะการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการบัตรเครดิต

สภาพตลาดโดยทั่วไปของผู้ประกอบการก่อนธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดเพดานดอกเบี้ยและรายได้ขั้นต่ำของผู้ถือบัตร เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2545

ธนาคารพาณิชย์ไทย

- เริ่มเข้ามาบุกตลาดบัตรเครดิตอย่างจริงจังเมื่อไม่นานมานี้ จากที่ผู้ประกอบการกลุ่มนี้มีสภาพคล่องส่วนเกินเป็นจำนวนมาก ขณะที่ความต้องการสินเชื่อเพื่อการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมลดลง รวมทั้งต่างมองว่าสินเชื่อรายย่อยเป็นธุรกิจที่สามารถจะควบคุมความเสี่ยงได้มากกว่าสินเชื่อเพื่อการผลิตและการลงทุนของภาคธุรกิจ ภายหลังการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ นอกเหนือจากประโยชน์ที่จะได้จากธุรกิจบัตรเครดิตในการเป็นช่องทางเพิ่มรายได้จากดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมได้อีกทางหนึ่ง
- ใช้ความได้เปรียบจากจำนวนธนาคารและเครือข่ายสาขาที่มีเป็นจำนวนมากและความใกล้ชิดกับลูกค้าในการขยายฐานบัตรเครดิต
- มีการกำหนดราคา เช่น อัตราดอกเบี้ย (16.75 – 17.75 %) ที่ต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ
- ยอดสินเชื่อคงค้างเฉลี่ยต่อบัตรในสัดส่วนที่ต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ปัจจุบันอยู่ที่ประมาณ 15,000 บาท

สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

- เป็นกลุ่มผู้ประกอบการกลุ่มแรกที่เข้ามาบุกตลาดบัตรเครดิตอย่างจริงจังโดยมีความโดดเด่นในการดำเนินธุรกิจนี้ จากการถ่ายทอดความชำนาญและเทคโนโลยีจากบริษัทแม่
- ครอบคลุมแบ่งทางการตลาดที่ค่อนข้างมาก ตั้งแต่เมื่อเริ่มดำเนินธุรกิจ จากกลยุทธ์ทางการตลาดที่เหนือกว่าธนาคารพาณิชย์ไทย เช่น รายการคะแนนแลกของรางวัลที่ดึงดูดใจ และจากเครือข่ายร้านค้าที่กว้างขวาง
- มีการกำหนดราคาที่สูงกว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย โดยอยู่ที่ประมาณ 26 – 27 % จากที่มีต้นทุนการดำเนินงานที่สูงกว่าและจากการบริหารความเสี่ยงที่เข้มงวด
- ใช้กลยุทธ์จ้างพนักงานขายตรงซึ่งมีต้นทุนที่ค่อนข้างแพง แต่ก็สามารถขยายฐานลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว

การปรับตัวของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ภายหลังประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2545 เรื่อง การกำหนดเพดานดอกเบี้ยและรายได้ขั้นต่ำของผู้ถือบัตรดังต่อไปนี้

- จำกัดเพดานดอกเบี้ยซึ่งธนาคารพาณิชย์คิดกับผู้บริโภคไม่เกิน 18 %
- กำหนดค่าธรรมเนียมเบิกถอนเงินสดไม่เกินร้อยละ 3 ของจำนวนเงินสดที่เบิกถอนผ่านบัตรเครดิต
- เพิ่มเงื่อนไขผู้สมัครทำบัตรเครดิตโดยต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 15,000 บาท หรือมีเงินฝากในบัญชีที่ธนาคารพิจารณาว่าเพียงพอต่อการชำระหนี้บัตรเครดิตได้ซึ่งเดิมธนาคารพาณิชย์สามารถพิจารณาตามความเหมาะสม

ธนาคารพาณิชย์ไทย เป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่เข้ามาบุกตลาดบัตรเครดิตอย่างจริงจังในช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ โดยธนาคารพาณิชย์ไทยอยู่ในภาวะที่มีสภาพคล่องล้มระบบ ทำให้กลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยเริ่มให้ความสำคัญกับสินเชื่อรายย่อย รวมทั้งบัตรเครดิต หลังจากที่การให้สิน

เชื่อแก่ภาคธุรกิจไม่สามารถเติบโตได้ดังเดิม โดยภายหลังจากธนาคารแห่งประเทศไทยมีผลบังคับใช้นั้น การให้บริการและการดำเนินธุรกิจได้มีการเปลี่ยนแปลง ดังสรุปได้ดังนี้

- มีการกำหนดดอกเบี้ยใหม่อยู่ที่ระหว่าง 17.25 – 17.75 % ต่อปี (จากเดิมที่ระหว่าง 16.75 – 17.75 %) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่ได้รับผลกระทบจากการปรับลดดอกเบี้ยลง
- เริ่มมีการเน้นทำการตลาดแบบขายตรง โดยมีการจ้างพนักงานเพิ่ม เพื่อรุกตลาดให้เข้าถึงตัวลูกค้าได้มากขึ้น
- ยังคงใช้กลยุทธ์พีรคาร์รรมนิยมแรกเข้าและรายปี โดยธนาคารบางแห่ง เช่น ธนาคารกรุงไทย ได้เสนอพีรคาร์รรมนิยมรายปีตลอดชีพให้แก่ลูกค้า
- มีการเน้นการออกบัตรเครดิตเฉพาะกลุ่มมากขึ้น เช่น การออกบัตรโคแบรนต์ของธนาคารกสิกรไทย , การออกบัตรให้สมาชิกร้านค้า ART (บริษัทรวมค้าปลีกไทยเข้มแข็ง จำกัด) ของธนาคารนครหลวงไทย เป็นต้น
- มีการเน้นธุรกิจอื่น ๆ เพื่อรองรับผู้มีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์การทำบัตรเครดิต เช่น สินเชื่อบุคคล สินเชื่อเงินสด เป็นต้น และเพื่อเพิ่มความสะดวกแก่ลูกค้า เช่น การออกบัตรเดบิต
- เน้นการหาลูกค้าบัตรเครดิตจากฐานลูกค้าเงินฝากของธนาคารเอง ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก

สาขาธนาคารต่างประเทศ เป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่ได้เข้ามาบุกตลาดบัตรเครดิตอย่างจริงจังตั้งแต่แรก โดยมีความโดดเด่นในการทำการตลาดเหนือกว่าผู้ประกอบการกลุ่มอื่น ในการดึงดูดใจลูกค้าและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับลูกค้า โดยใช้ความได้เปรียบทางเทคโนโลยี และการถ่ายทอดความชำนาญจากบริษัทแม่ซึ่งภายหลังจากธนาคารแห่งประเทศไทยมีผลบังคับใช้นั้น ผู้ประกอบการกลุ่มนี้มีการปรับตัว สรุปได้ดังนี้

- มีการกำหนดดอกเบี้ยใหม่อยู่ที่ระหว่าง 17 –18 %(จากเดิมที่ระหว่าง 26 –27 %) ซึ่งลดลงจากเดิมค่อนข้างมาก
- มีการยกเลิกกลยุทธ์ฟรีค่าธรรมเนียมรายปี จากเดิมที่ไม่มีการจัดเก็บ เพื่อชดเชยกับรายได้ที่หายไป
- ให้ความสำคัญแก่ผลิตภัณฑ์อื่นมากขึ้นเพื่อเป็นการสร้างทางเลือกให้กับลูกค้า ได้แก่ สินเชื่อบุคคล สินเชื่อ O/D เป็นต้น เพราะนอกจากจะสร้างความหลากหลายให้กับสินค้าธนาคารเองแล้ว ยังเป็นช่องทางให้ขยายฐานลูกค้าทดแทนบัตรเครดิตที่อาจจะไม่เติบโตอย่างรวดเร็วในภาวะที่แข่งขันสูงนี้ได้ด้วย
- การทำการตลาดและการจัดรายการส่งเสริมการขายที่ไม่หวือหวาเท่าเดิม แต่ทดแทนด้วยบริการที่เป็นเลิศและการบริหารความเสี่ยงที่รัดกุมมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 4 ปริมาณบัตรเครดิตในระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ปี-ไตรมาส	จำนวนบัตรเครดิต ธนาคารพาณิชย์ไทย(พันบัตร)	อัตราการขยายตัว (%) ² (ไตรมาสต่อไตรมาส)	จำนวนบัตรเครดิต ¹ สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ(พันบัตร)	อัตราการขยายตัว (%) ² (ไตรมาสต่อไตรมาส)	สัดส่วนตลาด ³ ธพ.ไทย (%)	สัดส่วนตลาด ³ ธพ.ตปท (%)
2542-1	1,344	-6.14	472	-0.42	74.00	26.00
2542-2	1,317	-2.00	470	-0.42	73.69	26.31
2542-3	1,247	-5.31	481	2.34	72.20	27.80
2542-4	1,132	-9.22	497	3.32	69.49	30.51
2543-1	1,134	0.17	509	2.41	69.06	30.94
2543-2	1,154	1.76	528	3.73	68.60	31.40
2543-3	1,138	-1.38	553	4.73	67.33	32.67
2543-4	1,293	13.62	473	-14.46	73.25	26.75
2544-1	1,379	6.65	514	8.66	72.88	27.12
2544-2	1,592	15.44	560	8.94	73.97	26.03
2544-3	1,742	9.42	597	6.60	74.50	25.50
2544-4	1,942	11.48	626	4.85	75.65	24.35
2545-1	2,018	3.91	666	6.38	75.18	24.82
2545-2	2,122	5.15	693	4.05	75.38	24.62
2545-3	2,559	20.59	709	2.30	78.30	21.70
2545-4	2,707	5.78	718	1.26	79.03	20.97
2546-1	2,824	4.32	722	0.55	79.63	20.37
2546-2	3,056	8.21	745	3.18	80.42	19.58
2546-3	3,248	6.28	784	5.23	80.55	19.45

¹ ธนาคารแห่งประเทศไทย

² จากการคำนวณ ไตรมาสปัจจุบันเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า

³ จากการคำนวณ คิดจากฐานจำนวนบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยและต่างประเทศเท่ากับ 100 %

ปริมาณบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทย

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่า ณ สิ้นไตรมาส 3 ปี 2545 มีการเติบโตในอัตราที่พุ่งขึ้นอย่างเห็นได้ชัด 20.59 % การขยายตัวดังกล่าวคาดว่าจะเป็นการขยายฐานบัตรเครดิตจำนวนบัตรเครดิตไปยังผู้มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือนของธนาคารพาณิชย์ไทยหลังการประกาศยกเลิกการกำหนดรายได้ขั้นต่ำของธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อเดือน เมษายน 2545 นอกจากนี้จะพบว่าตั้งแต่ไตรมาสที่ 4 ปี 2543 อัตราการเติบโตบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยโดยเฉลี่ยสูงกว่าสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ อันน่าจะมีสาเหตุมาจากหลังวิกฤตการณ์ทางการเงินธนาคารพาณิชย์ไทยเกิดสภาพคล่องล้มระบบ อีกทั้งธุรกรรมบัตรเครดิตเป็นสินเชื่อย่อย ความเสี่ยงน้อย ธนาคารพาณิชย์ไทยจึงหันมาจับธุรกิจบัตรเครดิตอย่างจริงจัง

อย่างไรก็ตามภายหลังจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประกาศอย่างเป็นทางการอีกครั้งในการควบคุมธุรกิจบัตรเครดิตโดยได้กลับมากำหนดรายได้ขั้นต่ำที่ 15,000 บาทต่อเดือนและกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ย 18 % เมื่อ 12 พฤศจิกายน 2545 ย่อมมีผลทำให้ปริมาณบัตรเครดิตในระบบธนาคารพาณิชย์ในช่วงเวลาถัดไปมีการเติบโตในอัตราที่ชะลอลงและการลดลงของฐานบัตรเครดิตบางส่วนที่เห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องใช้บัตรเครดิต

ปริมาณบัตรเครดิตสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

จากตารางที่ 4 ณ สิ้นไตรมาส 4 ปี 2543 ทั้งปริมาณและอัตราการเติบโตของบัตรลดลงอันเนื่องมาจากการควบรวมธนาคารนครธนกับธนาคารสแตนดาร์ดชาร์ตเตอร์ดโดยการจัดประเภทของธนาคารแห่งประเทศไทยให้นับเป็นธนาคารพาณิชย์ไทยนอกจากนี้โดยภาพรวมพบว่าการเติบโตปริมาณบัตรเครดิตไม่หรือหว่าเท่าธนาคารพาณิชย์ไทย จะเห็นได้จากสัดส่วนตลาดมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องโดยน่าจะมีสาเหตุมาจากจำนวนธนาคารและสาขาที่น้อยกว่าธนาคารพาณิชย์ไทยมาก โดยก่อนไตรมาส 4 ปี 2543 มีสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ 3 แห่งแต่หลังจากไตรมาส 4 ปี 2543 มีสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศเพียงแค่ 2 แห่ง

ตารางที่ 5 ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทย

ปี-ไตรมาส	ปริมาณการใช้จ่าย ¹ ผ่านบัตร(ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (%) ² (ไตรมาสต่อไตรมาส)	ปริมาณการใช้จ่าย/ บัตร/ไตรมาส (บาท)	สัดส่วนตลาด ³ (%)
2542-1	15,733	-6.26	11,708.03	72.84
2542-2	16,457	4.60	12,496.29	73.38
2542-3	16,459	0.01	13,203.11	71.81
2542-4	17,301	5.11	15,284.38	69.98
2543-1	16,247	-6.09	14,328.10	68.25
2543-2	17,222	6.00	14,926.06	67.97
2543-3	18,022	4.64	15,834.55	66.43
2543-4	21,748	20.67	16,823.35	71.93
2544-1	21,964	0.99	15,925.94	71.50
2544-2	24,935	13.52	15,658.65	70.87
2544-3	26,662	6.92	15,306.87	71.71
2544-4	30,120	12.96	15,509.13	72.85
2545-1	30,705	1.94	15,216.52	73.01
2545-2	32,580	6.10	15,354.66	73.03
2545-3	35,985	10.45	14,061.84	74.66
2545-4	45,839	27.38	16,930.93	78.81
2546-1	50,406	9.96	17,846.19	80.40
2546-2	52,482	4.11	17,175.55	80.35
2546-3	55,452	5.65	17,071.61	80.05

¹ ธนาคารแห่งประเทศไทย

² จากการคำนวณ ไตรมาสปัจจุบันเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า

³ จากการคำนวณ กำหนดให้ปริมาณการใช้จ่ายบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยและต่างประเทศเท่ากับ 100%

จากตารางที่ 5 จะพบว่าปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราการเติบโตสูงสุด ณ ไตรมาส 4 ปี 2545 เท่ากับ 27.38 % ซึ่งเป็นไตรมาสเดียวกับธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศควบคุมธุรกิจบัตรเครดิตอีกครั้ง ในขณะที่ปริมาณการใช้จ่าย/บัตร/ไตรมาสเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง นั่นคือปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตและปริมาณบัตรเติบโตอย่างต่อเนื่อง ในปี 2546 พบว่าปริมาณการใช้จ่าย/บัตร/ไตรมาส ของธนาคารพาณิชย์ไทยอยู่ที่ประมาณ 17,000 บาท

ตารางที่ 6 ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตสาขาธนาคารพาณิชย์
ต่างประเทศในประเทศไทย

ปี-ไตรมาส	ปริมาณการใช้จ่าย ¹ ผ่านบัตร(ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (%) ² (ไตรมาสต่อไตรมาส)	ปริมาณการใช้จ่าย/ ¹ บัตร/ไตรมาส (บาท)	สัดส่วนตลาด ³ (%)
2542-1	5,871	-1.26	12,436.24	27.18
2542-2	5,970	1.68	12,704.07	26.62
2542-3	6,461	8.22	13,432.40	28.19
2542-4	7,421	14.85	14,920.75	30.02
2543-1	7,558	1.84	14,850.01	31.75
2543-2	8,112	7.32	15,354.68	32.03
2543-3	9,105	12.24	16,470.46	33.57
2543-4	8,486	-6.79	17,944.10	28.07
2544-1	8,752	3.13	17,032.90	28.50
2544-2	10,245	17.05	18,284.19	29.13
2544-3	10,517	2.65	17,623.53	28.29
2544-4	11,222	6.70	17,929.98	27.15
2545-1	11,347	1.11	17,026.85	26.99
2545-2	12,026	5.98	17,349.18	26.97
2545-3	12,209	1.52	17,218.01	25.34
2545-4	12,323	0.93	17,171.56	21.19
2546-1	12,284	-0.31	17,010.83	19.60
2546-2	12,832	4.46	17,220.86	19.65
2546-3	13,816	7.66	17,617.39	19.95

¹ ธนาคารแห่งประเทศไทย

² จากการคำนวณ ไตรมาสปัจจุบันเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า

³ จากการคำนวณ กำหนดให้ปริมาณการใช้จ่ายบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยและต่างประเทศเท่ากับ 100 %

จากตารางที่ 6 จะพบว่าปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราการเติบโตสูงสุด ณ ไตรมาส 2 ปี 2544 เท่ากับ 17.05 % แต่ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรลดลงในไตรมาส 4 ปี 2543 เนื่องจากธนาคารนครนวมกับธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดโดยยอดปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรของธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดเดิมมารวมเป็นยอดของธนาคารพาณิชย์ไทย ในขณะที่ปริมาณการใช้จ่าย/บัตร/ไตรมาส เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง นั่นคือปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตและปริมาณบัตรเติบโตอย่างต่อเนื่อง ในปี 2546 พบว่าปริมาณการใช้จ่าย/บัตร/ไตรมาส ของสาขานาการพาณิชย์ต่างประเทศใกล้เคียงกับธนาคารพาณิชย์ไทยโดยอยู่ที่ประมาณ 17,000 บาท

ในอนาคตแนวโน้มการใช้จ่ายผ่านบัตรน่าจะลดลงอันเนื่องจากสาขานาการต่างประเทศมีความจำเป็นจะต้องลดต้นทุนจากการปรับลดอัตราดอกเบี้ยลงมาค่อนข้างมากจากการบังคับใช้ดอกเบี้ยไม่เกิน 18 % และลดความเข้มข้นของรายการส่งเสริมการขายและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ

ตารางที่ 7 ยอดหนี้คงค้างบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทย

ปี-ไตรมาส	ยอดคงค้างบัตรเครดิต ¹ (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (%) ² (ไตรมาสต่อไตรมาส)	ยอดคงค้างเฉลี่ย/บัตร ³ (บาท)	สัดส่วนตลาด ⁴ (%)
2542-1	24,905	-3.50	18,533.55	59.68
2542-2	24,063	-3.38	18,271.75	58.92
2542-3	21,527	-10.53	17,268.57	60.16
2542-4	19,591	-8.99	17,307.45	58.23
2543-1	18,991	-3.06	16,748.01	58.65
2543-2	17,861	-5.95	15,479.87	57.27
2543-3	18,483	3.48	16,239.60	56.89
2543-4	20,186	9.21	15,615.05	61.92
2544-1	20,464	1.37	14,838.30	63.50
2544-2	22,664	10.75	14,232.51	64.00
2544-3	24,122	6.43	13,848.64	65.60
2544-4	27,668	14.71	14,246.57	67.45
2545-1	28,488	2.96	14,117.84	69.23
2545-2	30,575	7.32	14,409.72	69.54
2545-3	37,029	21.10	14,469.80	71.67
2545-4	41,180	15.35	15,210.10	72.14
2546-1	43,393	5.37	15,363.25	73.88
2546-2	47,213	8.80	15,451.19	74.00
2546-3	51,486	9.05	15,850.62	74.24

¹ ธนาคารแห่งประเทศไทย

² จากการคำนวณ ไตรมาสปัจจุบันเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า

³ จากการคำนวณ ยอดหนี้คงค้างบัตรเครดิตทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ไทยหารด้วยจำนวนบัตรเครดิตทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ไทย

⁴ จากการคำนวณ กำหนดให้ยอดหนี้คงค้างบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยและต่างประเทศเท่ากับ 100 %

จากตารางที่ 7 ในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจนั้น มาตรการของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบัตรเครดิตค่อนข้างเข้มงวด จึงส่งผลให้ยอดสินเชื่อคงค้างบัตรเครดิตมีการลดลงอย่างต่อเนื่องและพบว่า ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ปี 2545 มีการเติบโตของยอดคงค้างจากสินเชื่อบัตรเครดิตมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับการเติบโตปริมาณบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทย ในขณะที่เดียวกันพบว่ายอดคงค้างบัตรเครดิตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในทางตรงข้ามนับตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 2543 ยอดคงค้างเฉลี่ย/บัตร มีแนวโน้มลดลงและเริ่มมีแนวโน้มสูงขึ้นนับตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี 2545 เป็นต้นมา ในขณะที่ยอดคงค้างเฉลี่ย/บัตรของธนาคารพาณิชย์ไทยอยู่ที่ประมาณ 16,000 บาท

จากแนวโน้มการค้างชำระที่เพิ่มสูงขึ้นดังกล่าวน่าจะมีสาเหตุมาจากการผ่อนปรนยอดขั้นต่ำที่พึงชำระจากเดิม 10 % เป็น 5 % ของยอดคงค้างเมื่อเดือน เมษายน 2545 ที่ผ่านมา

ตารางที่ 8 ยอดหนี้คงค้างบัตรเครดิตสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย

ปี-ไตรมาส	ยอดคงค้างบัตรเครดิต ¹ (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (%) ² (ไตรมาสต่อไตรมาส)	ยอดคงค้างเฉลี่ย/บัตร ³ (บาท)	สัดส่วนตลาด ⁴ (%)
2542-1	16,824	-12.25	35,637.42	40.32
2542-2	16,771	-0.31	35,688.45	41.08
2542-3	14,251	-15.02	29,627.80	39.84
2542-4	14,053	-1.38	28,255.13	41.77
2543-1	13,385	-4.75	26,298.93	41.35
2543-2	13,322	-0.47	25,216.35	42.73
2543-3	14,002	5.1	25,328.87	43.11
2543-4	12,410	-11.36	26,241.61	38.08
2544-1	11,761	-5.22	22,888.94	36.50
2544-2	12,744	8.35	22,744.15	36.00
2544-3	12,648	-0.75	21,194.49	34.40
2544-4	13,350	5.55	21,330.00	32.55
2545-1	12,661	-5.16	18,998.59	30.77
2545-2	13,392	5.77	19,319.82	30.46
2545-3	14,635	9.28	20,639.33	28.33
2545-4	15,902	8.65	22,158.74	27.86
2546-1	15,336	-3.55	21,237.23	26.12
2546-2	16,550	7.91	22,210.50	26.00
2546-3	17,862	7.92	22,776.62	25.76

¹ ธนาคารแห่งประเทศไทย

² จากการคำนวณ ไตรมาสปัจจุบันเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า

³ จากการคำนวณ ยอดหนี้คงค้างบัตรเครดิตทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศหารด้วยจำนวนบัตรเครดิตทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

⁴ จากการคำนวณ กำหนดให้ยอดหนี้คงค้างบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยและต่างประเทศเท่ากับ 100 %

จากตารางที่ 8 พบว่ายอดคงค้างบัตรเครดิตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องแต่ยอดหนี้คงค้างบัตรลดลงในไตรมาส 4 ปี 2543 เนื่องจากธนาคารนครธนรวมกับธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดโดยยอดหนี้คงค้างบัตรของธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดเดิมมารวมเป็นยอดของธนาคารพาณิชย์ไทย ในทางตรงข้ามนับตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 2543 ยอดคงค้างเฉลี่ย/บัตร มีแนวโน้มลดลงและเริ่มมีแนวโน้มสูงขึ้นนับตั้งแต่ไตรมาส 1 ปี 2545 เป็นต้นมา ในขณะที่ยอดคงค้างเฉลี่ย/บัตรของสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศอยู่ที่ประมาณ 23,000 บาท จากแนวโน้มการค้างชำระที่เพิ่มสูงขึ้นดังกล่าวน่าจะมีสาเหตุมาจากการผ่อนปรนยอดขั้นต่ำที่พึงชำระจากเดิม 10 % เป็น 5 % ของยอดคงค้างเมื่อเดือน เมษายน 2545 ที่ผ่านมานอกจากนี้แนวโน้มการค้างชำระจะเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำลงภายใต้เพดานใหม่ 18 % ที่เป็นแรงจูงใจในการค้างชำระมากขึ้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

ในบทนี้จะกล่าวถึงผลการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณโดยอาศัยแบบจำลองทางเศรษฐมิติ เพื่อแสดงถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ ซึ่งแสดงรายละเอียดของการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์กรณีของธนาคารพาณิชย์ไทย

- ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทย โดยแบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อนสำหรับตัวแปรหลายตัว (Multiple Regression Model) ปรากฏดังในสมการต่อไปนี้

$$\text{VTHAI} = -186,196.46 + 0.04652 \text{GNPF1} + 0.02926 \text{SPI} + 1.507 \text{DEBTT}$$

(-4.715)*** (3.052)** (3.875)*** (1.817)*

R-Square = 0.905

Adjust R-Square = 0.881

F-statistic = 38.115

D.W. = 1.189

() = ค่า t - stat

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 100%

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 90%

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบจำลองข้างต้นได้ค่า $R^2 = 0.905$ อธิบายได้ว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รายได้ประชาชาติในไตรมาสก่อนหน้า (GNPF1) , การออมภาคครัวเรือน (SPI) , ยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตร (DEBTT) สามารถอธิบายตัวแปรตามคือ ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยได้ร้อยละ 90.50 และค่า F - statistic ที่คำนวณได้เท่ากับ 38.115 มีค่ามากกว่า $F_{3,12(0.01)} = 5.95$ แสดงว่าตัวแปรอิสระมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง

ของค่าตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและจากการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ในตัว

(Autocorrelation) ผลปรากฏว่า Durbin – Watson (D.W.) มีค่าเท่ากับ 1.189 ($d_L = 0.857$, $d_U = 1.728$) ซึ่งอยู่ในช่วงที่สรุปไม่ได้ว่าเกิดปัญหา Autocorrelation หรือไม่ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระของสมการอธิบายได้ดังนี้

1. ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือมีค่าเป็นบวกโดยค่าสัมประสิทธิ์ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.04652 ซึ่งมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 หมายความว่าเมื่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติ เพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่แล้วจะมีผลทำให้ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยเพิ่มขึ้น 46,520 บาท

2. ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมภาคครัวเรือนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยค่าสัมประสิทธิ์มีค่าเป็นบวกและคำนวณได้เท่ากับ 0.02926 ซึ่งมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ หมายความว่า เมื่อมีการออมภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่แล้วจะมีผลทำให้ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยเพิ่มขึ้น 29,260 บาท

3. ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตรของธนาคารพาณิชย์ไทยซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.507 ซึ่งมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 หมายความว่า เมื่อยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตรเพิ่มขึ้น 1 บาท จะมีผลทำให้มูลค่าการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยเพิ่มขึ้น 1.507 บาท เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ เนื่องจากในตลาดบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตรยังมีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับสัดส่วนยอดหนี้เฉลี่ยต่อบัตรของสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ และตลาดกู้ยืมเงินแห่งอื่น ๆ ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการกู้ และ ความสามารถในการชำระหนี้ สินเชื่อผ่านบัตรเครดิต อีกทั้งอัตราดอกเบี้ยในตลาดธนาคารพาณิชย์ไทยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมาก

ผลการวิเคราะห์กรณีของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

- ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ โดยอาศัยแบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อนสำหรับตัวแปรหลายตัว (Multiple Regression Model) ดังสมการต่อไปนี้

$$VFF = -14,829.22 + 0.006464 \text{ GNP}F1 + 0.004260 \text{ SPI} - 0.122 \text{ DEBTFF}$$

$$(-2.768)^{**} \quad (2.635)^* \quad (3.906)^{***} \quad (-2.873)^{**}$$

$$R - \text{Square} = 0.963$$

$$\text{Adjust } R - \text{Square} = 0.954$$

$$F - \text{statistic} = 103.927$$

$$D.W. = 2.238$$

() ค่า t-stat

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 100 %

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 %

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 98 %

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบจำลองข้างต้นได้ค่า $R^2 = 0.963$ อธิบายได้ว่าตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติในไตรมาสก่อนหน้านี้ (GNP F1) , การออมภาคครัวเรือน (SPI) , ยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตรสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ (DEBTFF) สามารถอธิบายตัวแปรอิสระคือ ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศได้ร้อยละ 96.30 และค่า F - statistic ที่คำนวณได้เท่ากับ 103.927 มีค่ามากกว่า $F_{3,12(0.01)} = 5.952$ แสดงว่าตัวแปรอิสระมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของค่าตัวแปรตาม และจากการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ในตัว (Autocorrelation) ผลปรากฏว่า Durbin - Watson (D.W.) มีค่าเท่ากับ 2.238 ;

($d_L = 0.857$, $d_U = 1.728$) ซึ่งอยู่ในช่วงที่สรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหา Autocorrelation ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระสามารถแสดงได้ดังนี้

1. ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ราคาประจำปี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.006464 หมายความว่า เมื่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่จะมีผลทำให้ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศเพิ่มขึ้น 6,464 บาท

2. ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมภาคครัวเรือนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.004260 หมายความว่า เมื่อมีการออมภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่จะมีผลทำให้ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศเพิ่มขึ้น 4,260 บาท

3. ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.122 หมายความว่าเมื่อยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตร เพิ่มขึ้น 1 ล้านบาทโดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่จะมีผลทำให้ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศลดลง 12,200 บาท

ผลการวิเคราะห์ความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

ผลการวิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตกับตัวแปรอิสระต่าง ๆ อันได้แก่ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติปีที่ $t+1$, การออมภาคครัวเรือน , ยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตร เป็นดังนี้

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

	ธนาคารพาณิชย์ไทย	ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ
ตัวแปร	ค่าความยืดหยุ่น	ค่าความยืดหยุ่น
ผลิตภัณฑ์ประชาชาติปีที่ t+1	2.42	0.88
การออมภาคครัวเรือน	5.50	2.10
ยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตร	0.98	-0.33

ที่มา : จากการคำนวณ

จากการศึกษาค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยและธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติมีค่าเท่ากับ 2.42 และ 0.88 ตามลำดับ หมายความว่า ถ้าผลิตภัณฑ์ประชาชาติเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะมีผลทำให้ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 2.42 และ 0.88 ตามลำดับ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ เนื่องจากฐานลูกค้าบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยมากกว่าลูกค้าธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศถึง 4 เท่าตัวในปัจจุบันประกอบกับการปล่อยสินเชื่อบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยจะมีเงื่อนไขน้อยกว่าของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศประกอบกับฐานลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ไทยจะมีรายได้ต่ำกว่าลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ดังนั้น MPC (Marginal propensity to consume) ของคนมีรายได้น้อยจะสูงกว่า MPC คนมีรายได้มาก

จากการศึกษาค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยและธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศต่อการออมภาคครัวเรือนมีค่าเท่ากับ 5.504 และ 2.103 ตามลำดับ หมายความว่า ถ้าการออมภาคครัวเรือนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะมีผลทำให้ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 5.504 และ 2.103 ตามลำดับ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ เมื่อคนมีฐานะดีขึ้นโดยสะท้อนจากตัวเลขการออมภาคครัวเรือนลูกค้าบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยจะใช้จ่ายมากกว่าลูกค้าบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศเนื่องจากฐานรายได้โดยเฉลี่ยลูกค้าธนาคารพาณิชย์ไทยยังต่ำกว่าลูกค้าธนาคารพาณิชย์

ต่างประเทศ

จากการศึกษาค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยและธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศต่อยอดหนี้เฉลี่ยต่อบัตรมีค่าเท่ากับ 0.980 และ -0.333ตามลำดับ หมายความว่า ถ้ายอดหนี้เฉลี่ยต่อบัตรเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะมีผลทำให้ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ 0.980 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ เนื่องจากช่วงข้อมูลที่ศึกษายอดหนี้เฉลี่ยต่อบัตรและอัตราดอกเบี้ยบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ และ ในทิศทางตรงข้ามร้อยละ 0.333 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ เนื่องจากเมื่อยอดหนี้เฉลี่ยต่อบัตรสูงจะทำให้วงเงินการใช้จ่ายบัตรน้อยลงดังนั้นความสามารถในการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตจะลดลง

โดยสรุปจากการวิเคราะห์ตารางที่ 9 ซึ่งแสดงค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยและธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศพบว่าการออมภาคครัวเรือนเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตมากที่สุด รองลงมาได้แก่ รายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต เนื่องจากการใช้จ่ายผ่านบัตรเป็นการใช้จ่ายเงินโดยยังไม่ได้ชำระเงินจริงแต่จะชำระจริงอีก 30 – 45 วัน ดังนั้นผู้ใช้บัตรเครดิตต้องมีเงินสำรองสำหรับการใช้จ่าย เงินสำรองดังกล่าวก็คือเงินออมภาคครัวเรือนนั่นเอง

นอกจากนี้ผลที่ได้จากการวิเคราะห์สมการถดถอยสามารถทำนายการเติบโตของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตได้ทั้งของธนาคารพาณิชย์ไทยและธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศซึ่งจะมีประโยชน์ต่อผู้ประกอบการบัตรเครดิตโดยตรงเพื่อวางแผนการตลาดให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในอนาคตและยังมีประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐบาล เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทยในการกำกับดูแลควบคุมหรือส่งเสริมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

$$VTHAI = -186,196.46 + 0.04652 \text{ GNPF1} + 0.02926 \text{ SPI} + 1.507 \text{ DEBTT}$$

จากสมการถดถอยที่ได้จากการศึกษาสมมติให้ตัวแปรอิสระอื่น ๆ นอกเหนือจากผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติคงที่ จากสมการข้างต้นเมื่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่แล้ว จะมีผลทำให้ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตอันเนื่องมา

จากผลิตภัณฑ์รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น 46,520 บาท

กำหนดให้ผลิตภัณฑ์รายได้ประชาชาติไตรมาส 4 ปี 2546 เท่ากับ 1,500,000 ล้านบาท ได้มีการคาดการณ์อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ 8 % ดังนั้นผลิตภัณฑ์รายได้ประชาชาติไตรมาส 1 ปี 2547 เพิ่มขึ้นเท่ากับ $1,500,000 \times 8\% = 120,000$ ล้านบาท

ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในไตรมาสถัดไปอันเนื่องมาจากผลิตภัณฑ์รายได้ประชาชาติในปี 2547 ของธนาคารพาณิชย์ไทยจะเพิ่มขึ้นเท่ากับ $120,000 \times 0.04652 = 5,582.40$ ล้านบาท เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

ถ้าทำนาย GNP ไตรมาส 1 ปี 2547 โต 5 %

$$\text{GNP เพิ่มขึ้นเท่ากับ} \quad \frac{1,500,000 \times 5}{100} = 75,000 \text{ ล้านบาท}$$

ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นเท่ากับ $75,000 \times 0.04652 = 3,489$ ล้านบาท

ถ้าทำนาย GNP ไตรมาส 1 ปี 2547 โต 6 %

$$\text{GNP เพิ่มขึ้นเท่ากับ} \quad \frac{1,500,000 \times 6}{100} = 90,000 \text{ ล้านบาท}$$

ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นเท่ากับ $90,000 \times 0.04652 = 4,186.80$ ล้านบาท

ถ้าทำนาย GNP ไตรมาส 1 ปี 2547 โต 7 %

$$\text{GNP เพิ่มขึ้นเท่ากับ} \quad \frac{1,500,000 \times 7}{100} = 105,000 \text{ ล้านบาท}$$

ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นเท่ากับ $105,000 \times 0.04652 = 4,884.60$ ล้านบาท

ในการทำงานเดียวกันสามารถทำนายปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคาร

พาณิชย์ต่างประเทศได้จากปัจจัยผลิตภัณฑ์รายได้ประชาชาติจากสมการที่ได้จากการศึกษาโดยกำหนดให้ตัวแปรอิสระอื่น ๆ คงที่ ดังสมการต่อไปนี้

$$VFF = -14,829.22 + 0.006464 \text{GNPF1} + 0.004260 \text{SPI} - 0.122 \text{DEBTFF}$$

จากสมการถดถอยข้างต้นที่ได้จากการศึกษาสมมติให้ตัวแปรอิสระอื่น ๆ นอกเหนือจากผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติคงที่ จากสมการข้างต้นเมื่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่แล้ว จะมีผลทำให้ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตอันเนื่องมาจากผลิตภัณฑ์รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น 6,464 ล้านบาท ดังนั้นหากได้มีการคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจปี 2547 จะเติบโต 8 % โดยที่ผลิตภัณฑ์รายได้ประชาชาติไตรมาสที่ 4 ปี ของปี 2546 เท่ากับ 1,500,000 ล้านบาท อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ 8 % ดังนั้นผลิตภัณฑ์รายได้ประชาชาติไตรมาส 1 ปี 2547 เพิ่มขึ้นเท่ากับ 120,000 ล้านบาท ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในไตรมาสถัดไปอันเนื่องมาจากผลิตภัณฑ์รายได้ประชาชาติในปี 2547 ของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศจะเพิ่มขึ้น 775.68 ล้านบาท

ถ้าทำนาย GNP ไตรมาส 1 ปี 2547 โต 5 %

$$\text{GNP เพิ่มขึ้นเท่ากับ } \frac{1,500,000 \times 5}{100} = 75,000 \text{ ล้านบาท}$$

ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นเท่ากับ $75,000 \times 0.006464 = 484.80$ ล้านบาท

ถ้าทำนาย GNP ไตรมาส 1 ปี 2547 โต 6 %

$$\text{GNP เพิ่มขึ้นเท่ากับ } \frac{1,500,000 \times 6}{100} = 90,000 \text{ ล้านบาท}$$

ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นเท่ากับ $90,000 \times 0.006464 = 581.76$ ล้านบาท

ถ้าทำนาย GNP ไตรมาส 1 ปี 2547 โต 7 %

$$\text{GNP เพิ่มเท่ากับ} \quad \frac{1,500,000 \times 7}{100} = 105,000 \text{ ล้านบาท}$$

ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นเท่ากับ $105,000 \times 0.006464 = 678.72$ ล้านบาท

จากผลการคาดคะเนข้างต้นหากเศรษฐกิจไทยมีอัตราการขยายตัวสูงสุดตามที่คาดคะเนคือ 7 % ต่อปีแล้ว คาดว่าจะมีประชาชนใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตอย่างน้อยประมาณ 5,563 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 5.29 % ของรายได้ประชาชาติที่เพิ่มขึ้น

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ได้แบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกเป็นการศึกษาถึงลักษณะการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการบัตรเครดิตโดยแยกศึกษาเป็น ลักษณะการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไทยและสาขานาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ตลอดจนคุณลักษณะการณของปริมาณบัตรเครดิต ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ตลอดจนยอดหนี้คงค้างของบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ และสาขานาคารพาณิชย์ต่างประเทศและในส่วนที่สองเป็นการสรุปผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตโดยแยกเป็นผลของธนาคารพาณิชย์ไทยและสาขานาคารพาณิชย์ต่างประเทศและวิเคราะห์ความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อตัวแปรอิสระอื่น ๆ

ผลการศึกษาในส่วนแรกพบว่าหลังวิกฤตเศรษฐกิจทั้งธนาคารพาณิชย์ไทยและสาขานาคารพาณิชย์ต่างประเทศให้ความสำคัญกับธุรกิจบัตรเครดิตมากขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากการเติบโตของปริมาณบัตร การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ตลอดจนยอดหนี้คงค้างบัตรเครดิตที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีสาเหตุหลัก 2 ประการได้แก่ การแข่งขันกันในธุรกิจดังกล่าวระหว่างธนาคารพาณิชย์ และการส่งเสริมการแข่งขันโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารพาณิชย์ไทย

หลังวิกฤตเศรษฐกิจธนาคารพาณิชย์ไทยบุกตลาดบัตรเครดิตอย่างจริงจังเนื่องจากธนาคารพาณิชย์ไทยประสบปัญหาสภาพคล่องส่วนเกินเป็นจำนวนมากในขณะที่ความต้องการสินเชื่อเพื่อการลงทุนลดลงรวมทั้งต่างมองว่าสินเชื่อรายย่อยเป็นธุรกิจที่สามารถจะควบคุมความเสี่ยงได้มากกว่าสินเชื่อเพื่อการผลิตและการลงทุนของภาคธุรกิจ โดยใช้ความได้เปรียบจากจำนวนธนาคารและเครือข่ายสาขาที่มีเป็นจำนวนมากบวกกับความใกล้ชิดกับลูกค้าในการขยายฐานบัตรเครดิต นอกจากนี้ยังพบว่าอัตราดอกเบี้ยและยอดสินเชื่อคงค้างเฉลี่ยต่อบัตรมีในสัดส่วนที่ต่ำกว่าสาขานาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

สาขานาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

จัดเป็นกลุ่มผู้ประกอบการกลุ่มแรกที่เข้ามาบุกตลาดบัตรเครดิตอย่างจริงจังโดยมีความโดดเด่นในการดำเนินธุรกิจนี้จากการถ่ายทอดความชำนาญและเทคโนโลยีจากบริษัทแม่แต่ในระยะหลังจะเห็นได้ว่าเมื่อพิจารณาจากปริมาณบัตร ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตร ยอดหนี้คงค้าง

จะเห็นได้ว่ามีสัดส่วนทางการตลาดลดลง เนื่องจาก 2 สาเหตุ คือ นับแต่ไตรมาส 4 ปี 2543 การจัดประเภทสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศของธนาคารแห่งประเทศไทยโดยรวมธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดและธนาคารนครธนเป็นธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดนครธน โดยให้จัดเป็นธนาคารพาณิชย์ไทย ส่วนอีกสาเหตุคือ ผลจากประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2545 ในการจำกัดเพดานดอกเบี้ยซึ่งธนาคารพาณิชย์คิดกับผู้บริโภคได้ไม่เกิน 18 % (ซึ่งเดิมก่อนประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศคิดดอกเบี้ยที่ 26 – 30 %) ตลอดจนการกำหนดค่าธรรมเนียมการเบิกถอนเงินสดไม่เกินร้อยละ 3 ของจำนวนเงินสดที่เบิกถอนผ่านบัตรเครดิต

ผลการศึกษาในส่วนที่สองเป็นการสรุปผลการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณโดยศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยและสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ โดยใช้ข้อมูลรายไตรมาส ที่ 1 ปี 2542 – ไตรมาสที่ 4 ปี 2545 ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทย

1.พบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติราคาประจำปี , เงินออมภาคครัวเรือนและยอดสินเชื่อคงค้างเฉลี่ยต่อบัตร สามารถอธิบายปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยได้ร้อยละ 90.50

- 1.1 โดยที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติราคาประจำปี ณ เวลา $t+1$ จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน
- 1.2 ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมภาคครัวเรือน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน
- 1.3 ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตร ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากวิเคราะห์สถานการณ์โดยรวมในตลาดบัตรเครดิตพบว่ายอดหนี้เฉลี่ยต่อบัตรของธนาคารพาณิชย์ไทยยังคงน้อยเมื่อเทียบกับแหล่งกู้ยืมอื่น ๆ อีกทั้งช่วงการศึกษาอัตราการเติบโตของฐานลูกค้าบัตรเครดิตสูงมากอกรูปกับอัตราดอกเบี้ยในตลาดดังกล่าว น้อยกว่าสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ.

1.พบว่าตัวแปรอิสระอันได้แก่ ผลผลิตภัณฑ่มวลรวมประชาชาติ ราคาประจำปี ณ เวลา $t+1$, เงินออมภาคครัวเรือน และยอดหนี้สินเชื่อกค้างเฉลี่ยต่อบัตร สามารถอธิบายตัวแปรตามอันได้แก่ ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศได้ ร้อยละ 96.30

- 1.1 ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลผลิตภัณฑ่มวลรวมประชาชาติราคาประจำปี ณ เวลา $t+1$ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน
- 1.2 ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมภาคครัวเรือนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน
- 1.3 ปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับยอดหนี้ค่างเฉลี่ยต่อบัตรซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อตัวแปรอิสระได้ผลสรุปดังนี้

- 1.ความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อผลผลิตภัณฑ่มวลรวมประชาชาติของธนาคารพาณิชย์ไทยมีค่ามากกว่าธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ หมายความว่า ผลผลิตภัณฑ่มวลรวมประชาชาติมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยมากกว่าธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่าการตอบสนองของค่าใช้จ่ายของประชาชนผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยเป็นไปในอัตราที่สูงกว่าของบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ
- 2.ความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อการออมภาคครัวเรือนของธนาคารพาณิชย์ไทยมีค่ามากกว่าธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ หมายความว่า การออมภาคครัวเรือนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

ของธนาคารพาณิชย์ไทยมากกว่าธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน

3. ความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตรของธนาคารพาณิชย์ไทยมีค่ามากกว่าธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศและมีทิศทางเดียวกัน ในขณะที่ความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตรของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีทิศทางตรงข้ามหมายความว่า ยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตรของธนาคารพาณิชย์ไทยมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยมากกว่าธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน ในขณะที่ยอดหนี้คงค้างเฉลี่ยต่อบัตรของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีผลต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในทิศทางตรงข้าม

สรุปจากการศึกษาค่าความยืดหยุ่นปัจจัยที่ผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์เรียงลำดับได้แก่ การออมภาคครัวเรือน รายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต และยอดหนี้เฉลี่ยต่อบัตร

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์มากที่สุด ได้แก่

- ❖ การออมภาคครัวเรือน แต่การที่ภาคครัวเรือนจะมีเงินออมได้มากนั้นจะต้องมาจากพื้นฐานรายได้ที่มากเช่นกัน นั้นหมายถึงเมื่อคนมีรายได้แล้วส่วนหนึ่งจะนำไปบริโภค อีกส่วนหนึ่งจะเก็บออม หากคนมีรายได้มากก็จะสามารถบริโภคได้มากนั้นจะสะท้อนว่าปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตจะสูงตามด้วยเช่นกัน ในทำนองเดียวกันเมื่อคนมีรายได้มากก็จะสามารถเก็บออมได้มากนั้นคือหากภาคครัวเรือนมีการออมที่สูงน่าที่จะสะท้อนระดับรายได้และการบริโภคภาคครัวเรือนที่สูงเช่นกัน ดังนั้นภาครัฐควรส่งเสริมรายได้ให้ประชาชนซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ควรกระตุ้นการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตสำหรับผู้ที่มีเงินออมในระดับที่ธนาคารพาณิชย์ต้องการซึ่งการใช้จ่ายของผู้ถือดังกล่าว นอกจากจะส่งผลดี

ต่อระบบเศรษฐกิจแล้วยังก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในระดับต่ำ อีกด้วย

- ❖ ผลสัมฤทธิ์มวลรวมประชาชาติที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเป็นอันดับรองลงมา และผลที่ได้จากการวิเคราะห์สมการถดถอยสามารถทำนายการเติบโตของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตได้ทั้งของธนาคารพาณิชย์ไทยและธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อผู้ประกอบการบัตรเครดิตโดยตรงเพื่อวางกลยุทธ์การตลาดให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในอนาคตและยังมีประโยชน์ต่อภาครัฐบาลในการที่จะควบคุมหรือส่งเสริมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต
- ❖ ส่วนหนึ่งคงค้างเฉลี่ยต่อบัตรจากการศึกษาพบว่าหากมีปริมาณหนึ่งคงค้างที่ไม่มากนัก ดังเช่นธนาคารพาณิชย์ไทย จะมีผลทางบวกกับปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ในทางตรงกันข้ามหากปริมาณหนึ่งคงค้างเฉลี่ยต่อบัตรอยู่ในระดับสูงจะมีผลเชิงลบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ซึ่งสะท้อนได้ว่าหากภาคครัวเรือนมีหนี้สูงจะมีการใช้จ่ายน้อยในขณะที่หากภาคครัวเรือนมีหนี้ต่ำจะมีการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคมากกว่าซึ่งผลจากการศึกษาดังกล่าวพบว่าค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยเป็นบวกนั่นคือธนาคารพาณิชย์ไทยควรลดอัตราชำระหนี้ขั้นต่ำเพื่อเพิ่มปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตและรายได้จากอัตราดอกเบี้ยให้ธนาคารพาณิชย์ไทยในทางตรงกันข้ามค่าความยืดหยุ่นของปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีค่าเป็นลบนั่นคือธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศควรเพิ่มอัตราชำระหนี้ขั้นต่ำซึ่งจะทำให้ยอดหนี้คงค้างชำระลดลงและในที่สุดจะเพิ่มปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตนอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถใช้ยอดหนี้คงค้างดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นการบริโภคโดยวิธีการลดอัตราชำระหนี้ขั้นต่ำแต่หากธนาคารแห่งประเทศไทยต้องการลดความร้อนแรงทางเศรษฐกิจก็อาจเพิ่มอัตราชำระหนี้ขั้นต่ำของการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อไป

1. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เพียง 16 ไตรมาส เนื่องจากก่อนหน้านี้ธนาคารแห่งประเทศไทยมิได้จัดเก็บปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเป็นรายไตรมาส ดังนั้นหากมีการศึกษาครั้งต่อไปควรใช้ระยะเวลาในการศึกษามากกว่านี้ นอกจากนี้ควรศึกษาเพิ่มตัวแปรอิสระที่มีผลต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตอื่น ๆ อาทิ การโปรโมชั่น
2. การศึกษาครั้งนี้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ด้านอุปสงค์เท่านั้นและในอนาคตควรศึกษาทางด้านอุปทานด้วยเพื่อให้ผลการศึกษามีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยและธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศเท่านั้น ในโอกาสต่อไปควรจะศึกษาผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ และบริษัทบัตรเครดิต เช่น บริษัท อีออนธนทรัพย์ , บริษัทจีอี แคปปิตอล จำกัด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ธนาคารแห่งประเทศไทย . รายงานกรณีศึกษาบัตรพลาสติก . กรุงเทพฯ . สายงาน มีเดีย เคลียร์
ลิง ฝ่ายระบบการชำระเงิน , 2539

นายแบงก์ (บาท) . เทคนิคการใช้บัตรเครดิตและเอทีเอ็มอย่างชาญฉลาด . พิมพ์ครั้งที่ 4
กรุงเทพฯ . สำนักพิมพ์ธรรมชาติ , 2539

บุญคง หันจางสิทธิ์ . เศรษฐศาสตร์มหภาค . พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ . บริษัท ไอ.เอส.พี.รันติ้ง
เฮ้าส์ จำกัด , 2544

รัตนา สายคณิต . มหเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์จากทฤษฎีสู่นโยบาย . กรุงเทพฯ . จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย , 2542

วารสาร

บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด . “ บัตรเครดิตไตรมาสแรก...ใช้จ่ายผ่านบัตรสูง...หนี้คงค้างยังคง
ขยายตัวต่อเนื่อง ” **มองเศรษฐกิจ** . ปีที่ 9 , ฉบับที่ 1292 . 27 มิถุนายน 2546

บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด . “ แนวโน้มธุรกิจบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ปี 2546...รูป
ลักษณะที่เปลี่ยนไปภายใต้กฎหมายใหม่ ” **กระแสดูแล** . ปีที่ 9 , ฉบับที่ 1376 . 6
มกราคม 2546

บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด . “ ผู้ประกอบการบัตรเครดิต...การปรับตัวที่แตกต่าง ”
กระแสดูแล . ปีที่ 9 , ฉบับที่ 1410 . 2 มิถุนายน 2546

บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด . “ การใช้จ่ายผ่านบัตรปี 46...แนวโน้มชะลอตัว ” กระแสทรรศน์
ปีที่ 9 , ฉบับที่ 1440 . 11 มิถุนายน 2546

ปราณี ทินกร . “ ทฤษฎีการบริโภคมวลรวมและกรณีศึกษาของประเทศไทย ” วารสารเศรษฐ
ศาสตร์ธรรมศาสตร์ . ปีที่ 4 , ฉบับที่ 3 . กันยายน 2529

เอกสารอื่น ๆ

พรทิพย์ ทูลไพรัตน์ . “ กลยุทธ์การตลาดในการแข่งขันของธุรกิจบัตรเครดิต ” งานวิจัยเฉพาะเรื่อง
เศรษฐศาสตร์มหภาค (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ) คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2545

วิทยานิพนธ์

กิตติพันธ์ เตชะภาสกรนันท์ . “ ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการถือครองและใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ” ภาค
นิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์ , 2538

คุณีรัตน์ แวมณีนีวรรณ . “ พฤติกรรมในการบริโภคและการออมของผู้ถือบัตรเครดิต : กรณีศึกษา
พนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2539

ฐิติพงษ์ เนตรรุ่งวัฒนา . “ ผลกระทบของการมีบัตรเครดิตต่อพฤติกรรมการบริโภค ” ภาคนิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ,
2534

นิตยา ตริสุทธิอาชีพ . “ การศึกษาโครงสร้างสินเชื่อและปัจจัยที่มีผลต่อการให้สินเชื่อเพื่อการเคหะ
: กรณีของธนาคารอาคารสงเคราะห์ ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2532

ปิยะฉัตร รัตนวิบูลย์ . “การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ถือบัตรเครดิต : กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการ ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2542

ไพศาล เตียวงษ์สุวรรณ . “การวิเคราะห์อุปสงค์บัตรเครดิตภายในประเทศที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ” วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2537

มลรดา มงคลศิริ . “ส่วนแบ่งการตลาดบัตรเครดิตและพฤติกรรมของผู้ใช้บัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ในเขตกรุงเทพมหานคร ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2545

ยลธวรรณ ทองประสิทธิ์ . “การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้สินเชื่อ : กรณีการแบ่งกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2535

สิริพร พุทธเมธวิสุทธ์ . “ ผลกระทบของบัตรเครดิตต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2540

สาลิพา ลิมโสภาสมณี . “ พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต กรณีศึกษา : พนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ” วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก, 2541

ภาษาอังกฤษ

Book

Froyen, Richard T. , **Macroeconomics : Theories and Policies** . Fifth Edition. ed. Upper saddle river : Prentice-Hall, 1996 .

Internet

[http : // www.bot.or.th](http://www.bot.or.th)

[http : // www.butcredit.com](http://www.butcredit.com)

[http : // www.thaiwbi.com](http://www.thaiwbi.com)

[http: // www.silkspan.com](http://www.silkspan.com)

ภาคผนวก

ตารางที่ 10 แสดงข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่าย
ผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์

ปี พ.ศ.-ไตรมาส	มูลค่าการใช้จ่ายผ่าน บัตรเครดิต พาณิชย์ไทยธนาคาร (ล้านบาท)	มูลค่าการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ธนาคาร พาณิชย์ต่างประเทศ (ล้านบาท)	ดัชนีราคาผู้บริโภค (1998 = 100)	ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gnp) (ล้านบาท)
2542-1	15,733	5,871	100.6	1,112,891
2542-2	16,457	5,970	99.8	1,076,628
2542-3	16,459	6,461	100.1	1,123,266
2542-4	17,301	7,421	100.7	1,197,858
2543-1	16,247	7,558	101.5	1,215,506
2543-2	17,222	8,112	101.4	1,168,557
2543-3	18,022	9,105	102.2	1,191,962
2543-4	21,748	8,486	102.3	1,270,364
2544-1	21,964	8,752	102.9	1,270,648
2544-2	24,935	10,245	104.0	1,233,476
2544-3	26,662	10,517	103.9	1,243,229
2544-4	30,120	11,222	103.4	1,301,414
2545-1	30,705	11,347	103.5	1,322,426
2545-2	32,580	12,026	104.2	1,294,082
2545-3	35,985	12,209	104.2	1,329,708
2545-4	45,839	12,323	104.8	1,416,144
2546-1	50,406	12,284	105.5	1,451,473
2546-2	52,482	12,832	106.0	1,400,657
2546-3	55,452	13,816	106.2	1,439,497

ตารางที่ 11 แสดงข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่าย
ผ่านบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์

ปี พ.ศ.-ไตรมาส	เงินรับฝากจากภาคครัวเรือนของ สถาบันการเงิน(ล้านบาท)	ยอดสินเชื่อคงค้าง ธนาคารพาณิชย์ไทย (ล้านบาท)	ยอดสินเชื่อคงค้างธนาคาร พาณิชย์ต่างประเทศ (ล้านบาท)
2542-1	4,174,386	24,905.14	16,824.36
2542-2	4,176,768	24,063.70	16,771.67
2542-3	4,219,264	21,527.42	14,251.30
2542-4	4,187,300	19,591.59	14,053.28
2543-1	4,268,311	18,991.17	13,385.37
2543-2	4,334,629	17,861.14	13,322.55
2543-3	4,407,089	18,483.29	14,002.25
2543-4	4,512,466	20,186.36	12,410.25
2544-1	4,567,068	20,464.85	11,761.78
2544-2	4,622,677	22,664.50	12,744.27
2544-3	4,727,940	24,122.64	12,648.25
2544-4	4,823,202	27,668.02	13,350.44
2545-1	4,918,046	28,488.20	12,661.07
2545-2	4,980,362	30,575.74	13,392.65
2545-3	4,845,459	37,029.09	14,635.73
2545-4	4,946,135	41,180.73	15,902.56
2546-1	5,030,358	43,393.58	15,336.01
2546-2	5,084,908	47,213.10	16,550.33
2546-3	5,120,709	51,486.24	17,862.45

ML Regression : Thai Commercial Banks

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	AVTTPI2, GIPF1, SPI		Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: VTTPI

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.951 ^a	.905	.881	2826.84256	1.189

a. Predictors: (Constant), AVTTPI2, GIPF1, SPI

b. Dependent Variable: VTTPI

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	913740778.641	3	304580259.547	38.115	.000 ^a
	Residual	95892466.445	12	7991038.870		
	Total	1009633245.086	15			

a. Predictors: (Constant), AVTTPI2, GIPF1, SPI

b. Dependent Variable: VTTPI

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-186196.460	39486.975		-4.715	.001
	GIPF1	4.652E-02	.015	.453	3.052	.010
	SPI	2.926E-02	.008	.811	3.875	.002
	AVTTPI2	1.507	.829	.318	1.817	.094

a. Dependent Variable: VTTPI

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	12744.3311	38177.6680	23559.7453	7804.87360	16
Residual	-4094.3074	5561.8345	.0000	2528.40485	16
Std. Predicted Value	-1.325	1.873	.000	1.000	16
Std. Residual	-1.448	1.968	.000	.894	16

a. Dependent Variable: VTTPI

ผล Regression : Foreign Commercial Banks

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	AVFFPI2, GIPF1, SPI		Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: VFFPI

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.981 ^a	.963	.954	441.57098	2.238

a. Predictors: (Constant), AVFFPI2, GIPF1, SPI

b. Dependent Variable: VFFPI

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	60792697.079	3	20264232.360	103.927	.000 ^a
	Residual	2339819.116	12	194984.926		
	Total	63132516.195	15			

a. Predictors: (Constant), AVFFPI2, GIPF1, SPI

b. Dependent Variable: VFFPI

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-14829.220	5357.667		-2.768	.017
	GIPF1	6.464E-03	.002	.251	2.635	.022
	SPI	4.260E-03	.001	.472	3.906	.002
	AVFFPI2	-.122	.042	-.321	-2.873	.014

a. Dependent Variable: VFFPI

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	5444.6538	11649.0186	8975.2496	2013.16827	16
Residual	-797.1796	686.0352	.0000	394.95309	16
Std. Predicted Value	-1.754	1.328	.000	1.000	16
Std. Residual	-1.805	1.554	.000	.894	16

a. Dependent Variable: VFFPI